

KIADÓHIVATAL TELEFON: 9-77

Sír. Baron L. Pop 10

SZERKESZTŐSÉG TELEFON 1-77

Ejeli telefon (nyomda) 2-02

ELŐFIZETESI ÁRAK:

Egész évre 1150 Lei
Félévre 600 "
Negyedévre 320 "
Egy hónap 110 "

XI. évfolyam ♦ 182. szám

1928 augusztus 16 Csütörtök

• 5. és Ab 29 •

ÚJ KELET

ZSIDÓ POLITIKAI NAPILAP

Bombavető London fölött

A filozófia nagymesterei mindig azal dicsékedtek, hogy a logika a gondolkodásnak olyan területe, melyről számizve van a szubjektivitás, az érzelmi elbirálás nagyon is emberi hajlandósága. A logika — mondják — a tiszta ész befolyásolhatatlan következtető erején nyugszik, s minden bölcsesség, így elsősorban az államférfi bölcsesség forrása.

Jellemző az emberi logika »mindenhatóságára«, hogy ezt nemcsak a mesterek, hanem tanítványok is elhitték. A valóságnak azonban a filozófiában meghatározott logikánál sokkal erősebb a logikája, amely azt bizonyítja, hogy a »józan« emberi ész soha sincs hiány a veszedelmes érzelmi, vagy ami ezzel rendszerint egyenlő: az érdekek általi befolyásoltságának.

Aki kételkedik ebben, az olvassa el jól azt a jelentést, melyet az angol hadügyminiszterium a légiflotta legutóbb megtartott gyakorlatáról adott ki. Ez a jelentés azt mondja, hogy háboru esetén lehetetlen volna elhárítani London fölől a legborzalmasabb hatású bombákkal felszerelt repülőgépek támadását, egy olyan támadást tehát, mely a világ második nagyvárosának lakosait pár perc leforgása alatt tetemesen megtepedelné. — Több sikeres támadás után pedig feldöntetvé, ha nem hullatómeggé sífánvithatná.

A józan logikája milyen következtetést vonna le ebből az őszinte, de borzalmasan őszinte vallomásból? Ha az ember élet céljait az életet, még pedig a minél jobb, tökéletesebb és manél hosszabb életet tekintjük, — akkor nyilván arra a konklúzióra kellene jutnunk, hogy a »logikus« angol államférfiaknak, akik kezeikben talán a föld legnagyobb hatalmát és irányító lehetőségét tartják ezidőszert, — haladéktalanul konferenciára kell összehívni, ahol lelkesen s a józan ész szentenciáinak megfelelően, de egy kevés emberiségétől s életszeretettől is hivatva, ki mondanák a halálra valószínűleg szükségesét, a fegyverkezés végletekig menő korlátozását, — mint olyan tartozékait a jelennek, melyek többé nem a hatalom megszerzésére, vagy konzerválására szolgálnak, hanem az élet és hatalom, sőt az egész emberiség életének teljes megsemmisítésére törek.

Ama bizonyos szubjektivitás-mentes logika szerint valóban ezt kellene cselekedniök az angol államférfiaknak. A »józan« ész filozófiai magaslatoikon járó logikáin kívül azonban van egy másik logika is: a nehézipar, a katonai szellem és a plutokrácia szubjektív logikája, mely a múltban és a jelenben s ha módja lesz rá: a jövőben is ugy gondolkodik, hogy az abszolút rosszat lehet csak orvosolni. Ez az élettartadó, szubjektív logika meg van győződve arról, hogy minden elveszhet, minden a poklok martabekává válhat, de ők — tábornokok, plutokraták és konzervatív államférfiak — megmaradnak akkor is, hogy a tetarótt föld romjai fölött hirdethessék a »józan« ész ha-

talmát és szoftárokkal dicsőíthessék a Sátán örökkévaló birodalmát a gyászborotut élet sivatagjaiban.

Csak ezzel a »másik« logikával lehet megmagyarázni, hogy az angol államférfiak a légiflotta manővereinek borzalmas perspektivákat feltáró eredményei után — nem a leszerelés, nem a borzalmak korlátozásának szükségessége mellett döntöttek. Sőt ellenkezőleg: azt mondták ki, hogy Angliá-

nak, a tapasztaltakon okulva, sürgősen ki kell feleltenie légiflotta. — az eddigi méreteket megszázszorozva. Így döntött az angol hadügyminiszterium »logikája«. A filozófia aligha fogta a rokonságot vállalni ezzel a logikával, bár nem lehessen tudni, hogy a »józan ész« apostolai között nem akad-e egy-egy alkalmi igazoló, mint ahogyan annakidején Kant az abszolutizmust, Nitzsche az elnyomást igazolta.

Am a valódi logika, mely az élet és gondolkodás céljait az életet jelölte ki, sohasem fog belenyugodni eme »másik« logika uralkodásába. Ennek a logikának kategórikus imperatívusza azt parancsolja, hogy a készülő borzalmakat nem a borzalom lehetőségeinek fokozásával, hanem a borzalom teljes megszüntetésével kell elismerni, még akkor is, ha a tábornokok, akiknek szerepét jól ismerjük, e téren is a különvélemény képviselői. (s. l.)

Amerika a Kellog-paktum után kénytelen lesz törődni Európa ügyeivel

Henry de Jouvenel szenátor nyilatkozata a Kellog-paktum jelentőségéről és várható hatásairól

(Páris, augusztus 15. Az Új Kelet hadüjségétől.) Ezekben a napokban kerül nyilvános formák között aláírásra Párisban az ugynevezett Kellog-paktum, amely eredetileg a népek örökkéke-szerződésének indult, de amely a hosszadalmas diplomáciai tárgyalások során annyi enyhítésen és módosításon ment keresztül, hogy végül nem sokkal több maradt meg benne a világbékekől, mint a többi hasonlótérmezsetu semmitmondó diplomáciai aktákban, amilyenek tucat-számra készültek a világháboru óta. A hivatalos politikusok és diplomaták természetesen tagadják ezt.

Egy külföldi újságíró a napokban beszélgetést folytatott erről a kérdéssel Henry de Jouvenel szenátorral, Sziria volt főkörmányzóival az újságíró az érdekes beszélgetést a következőképen írja le:

— Mi értelme van az egész Kellog-paktumnak? — kérdeztem. Hiszen ennek a szerződésnek eredetileg az lett volna a célja, hogy közönséges büntetnek bélyegezen minden háborút. A sok toldás, záradék és fenntartás következtében azonban ugyszólván elvesztette már minden praktikus jelentőségét. A gyarmati háboru, az ugynevezett védelmi háboru és bizonyos, meg sem határozott területekre vonatkozó háboruk még csak erkölcsi megróvásban sem részesülnek a paktumban. Mi értelme van hát az egésznek?

A jámbor szerződés

— Nagyon sok — felelte komolyan Henry de Jouvenel. — A Kellog-paktum legfőbb jelentősége abban áll, hogy ezt a szerződést az északamerikai Egyesült Államok kötik velünk, sok európai állammal, kik mindannyian a genfi Népszövetségnek vagyunk tagjai, amely alól Amerika a Montroedoktrina szent nevében annak idején kivonta magát. Végeredményben a Kellog-paktumot az amerikai nép a Népszövetséggel köti meg s ezzel megerősíti, konszolidálja az európai viszonyokat s megerősíti, közvetve bár magát a Népszövetséget is. Ennek a ténynek páratlan fontossága van. Ettől eltekintve tisztára elméleti szerződést a világ leg-hatalmasabb állama, az északamerikai Unio akarva sem köthet ma Kellogot s alkamasint sokkal messzibbre fogja vinni, cs a jámbor szerződés, mint ő maga saj-

tené, mert ha nem is állapít meg a kötés tényleges materiális szankciót a háboru kezdésé ellen, mégis ha az összes nagyhatalmak megegyeznek benne, hogy hadat inditának a békerontó állam ellen, úgy erkölcsi lehetetlenséggé fog válni Amerika számára, hogy teljesen semleges maradjon valaha is egy akármilyen háboru kezdésé ellen. Már pedig az erkölcsi tiltakozástól a pénzügyi, a gazdasági és a hadiségélyig rövidebb az út, semmint azt maga Kellog is gondolja. A tényleges helyzet mégis csak az lesz, hogyha valamely állam háboru kezdené, ezután olyan nemzetközi koalícióval találná szembe magát, aminővel Németországnak kellett volna a világháboru utolsó esztendejében megküzdnie. Csak emlékezzék Wilsonra: ő is azt akarta, amit Kellog: kívül maradni az általános öldöklésben. De ugye, ez neki sem sikerült.

A régi jó titkos diplomácia

— Nevezze babonának, miniszter ur — jegyeztem meg erre — de én sosem várok sok jót az olyan nemzetközi megegyezéstől, ami ennyi sok alku és megnyirbálás árán tud megszületni...

— Ez a fájdalommal vajudás — felelte a kiténő államférfiu — a diplomácia nyilvános voltának következtetése. Azelőtt, hogy a nagyközönség csak a kész eredményekről vehetett tudomást, látszatra gyorsabban haladtak az ilyen dolgok és valóságban is simábban mentek.

Most a pártok kormába kerül minden hír, a belpolitika közvetlenül befolyásolja a külső politikát, a hírlapírók szabadon boncolják a keletkezés egyes fázisait és sőt hirtelen a diplomáciai édeskés trázicsemegéi közé.

Néha bizony rádöntik a sőtartót is. A vita pedig elnépesedvén, eldemokratásodván, egyben el is durvul. De hát ez a kisebb baj. Hiszen amig evváltalan nem volt parlament s a kormányok diktálták a törvényeket, eddig ugyebár sokkal simábban ment a törvényhozás. De mióta az ellenzék együtt dolgozik, illetve egyidejűleg kritizál a kormánnyal, azóta több az ellentmondás, de annnyival kevesebb a tényleges ellentállás. A belpolitikában a fegyveres küzdelmeket szó- és

tollbarcok váltottak fel. No sajnáljuk, ha a további fejlődés ilyenformán változtatja meg a nemzetközi kapcsolatokat is, ha a népek többet vitáznak egymással, hogy kevesebbet veredjenek!

Különben pedig Olaszország volt párisi követe, a kiténő Sforza gróf, talalta fején a szeget, mikor a Kellog-jegyzék felett francia-amerikai vitákat arra a körülményre vezette vissza, hogy az amerikai szöveg, melynek szavai között ma, franciák csapdákat kerestünk, valójában csupán a mélyremenő különbségnek bizonyítékai francia és amerikai észjárás között: a gall szellem mindig logikus, precíz, világos, jogi formulákkal keres, míg az amerikaiak gyakorlatias gondolatmenete legkevésbé sem jogszias.

A legalkalmasabb pillanatban

— Mindez természetesen legkevésbé sem von le a Kellog-paktum rendkívüli fontosságából, mint ahogy nem változtat a tényen, hogy ez a paktum a lehető legalkalmasabb percben történik meg. Az Egyesült Államok igazán providenciális pillanatban találják meg végre az utat Európa felé; a közvetlen jövő politikai programja ugy Németországon, mint Franciaországon nagyon is megkívánja ezt a közeledést. Ma a német és francia demokráciának közös feladatai: felszabadítani Franciaországot pénzügyileg és Németországot területileg, luk vidálni a világháboru utolsó nyomait és végleg kijegecsíteni az európai békét. Minthogy pedig ugy a francia pénzügyi konszolidáció, mint a Rajna-vidék kiürítése finánciális háttérü dolgok és

franciák, németek egyként Amerika adását vagyunk: az Egyesült Államok nem maradhatnak közönyösek a mi törekvéseinkkel szemben, hanem szükségképen tevékeny részt fognak venni a közeljövő munkálataiban.

De nemcsak Német- és Franciaországra nézve vannak a Kellog-paktumnak ily közvetlen előnyei. Angliának e szerződés vissza fogja adni azt a gondolat szabadságát, mely nélkül nem lehet az európai béke ügyét hathatósan elősegíteni. A Kellog-paktum el fogja fejtetni a tengerészeti konferencia gyászos kudarcát,

AUTOPARK

Telefon 5-80 Str. Regina Maria 35. Telefon 5-80

Auto-alkatrészek, auto-kellékek, autogummik

dusan felszerelraktára. Garage: Calea Victoriei 99. Telefon 2-71 Olajok, benzin Telefon 2-71

mely jogos aggodalommal töltötte volt el a brit államférfiakat és úgy látszott, hogy a két rokon angolszász nemzetet vérses fegyverkezési versengésbe fogja dönteni. Az Amerikával kötendő szerződés meg fogja nyugtatni Angliát tengerentúli birtokaira vonatkozólag, a szigetországnak megint módjában fog állni Európával törődnie, megint részt fog vehetni gondainkban, és ezzel részt fog vállalni a felelősségben is.

A világ legnyugtalanabb része

— S mindennek — mondtam — természetesen ránk középeurópaiakra is érezhető hatása lesz?
— Nemcsak „mindennek” — felelte Henry de Jouvenel, — Közép és Kelet-

európa legnyugtalanabb része a mai világnak. A Kellog-paktumot ugyan elsőül a nagyhatalmak fogják aláírni, de azután a közép és keleteurópai kicsinyek is és ezeknek az nem kisebb érdeke lesz, mert ezzel többet fognak elérhetni, mint eddigi sikertelen béketörekvésekkel. Lám, Lengyelország évek óta hiába ajánlgatja egyre minden szomszédainak a legkülönbözőbb védelmi szövetségeket:

Romania már három ízben küldt világgá örök békeajánlatokat, mikre soha senki nem válaszol.

Benes egész erejét kiadja egy keleteurópai Locarno megteremtésén, amelynek delibábképe annál messzibb lüldöklék, mennél jobban lohol utána a kitűnő cseh államférfi, Jugoszlávia, melynek a

népszövetség jónak látta azt az ironikus ajánlatot tenni, hogy közvetlenül egyezzen ki az olasz szomszédal, egy év óta egy lépéssel nem jutott előre e járhatlan uton. Magyarország pedig, mely a trianoni békében elvesztett tartományainak visszaszerzésére áhítozik, Mussolinótól várja észvesztve a teljesíthetetlen csodákat. Ily általános zavar közepette páratlan jelentősége lehet annak a ténynek, hogy Kelet- és Középeurópa nemzetei, amelyek többé-kevésbé részváltak a gazdag tengerentúli államok pénzsegélyére, kötelezettséget vállalnak az északamerikai Egyesült Államokkal szemben, hogy többé nem viselnek háborút. Olyikuk, mely talán nem látja, hogy mily előnyére lehet valaminő békeszerződés Romániával vagy Lengyelországgal, nagyon is mérlegelni fogja hogy miibe kerülhet számára az amerikai Unóval való feszült viszony!

Es végül, bármi fájdalmas, ki kell nyíltan mondani, hogy

a genfi népszövetség eszűszerint holtpontra jutott.

A legutóbbi viták a fegyverkezések korlátozására határozott visszacsúszást jelentenek Locarnoval szemben és ha ilyen lesz a következő leszerelési értekezlet is, az igazán nem sok jóval biztathat.

A mostani nyomasztó szélesend helyzetben, mikor a világbéke ügye mintha megfeneklett volna, Amerika kinyújtotta karját Európa felé. Kétségtelen, hogy mozdulata nagyon is lendületes és épen ezért nagyon is bizonytalan. De két ségbe nem vonható, hogy e mozdulatot határozott jóakarattal sugallta. Es ez nagyon sokat jelent.

beszélnek. Felfigyelnek rádiójukon a külvilágra és a politikát mindig megfigyálják, ha bejönnek a városba vásárra. Szolgáik azonban tompán ütnék a korcsma asztala körül. Hetenként 30-35 shillinget keresnek. Utazásom közben Berks-hire egy birojától és Kent egy kiszabadított hallottam, hogy a mezőgazdasági munkásokat ma jobban fizetik, mint a háboru előtt. A háboru előtt mindössze 18 shillinget kerestek.

Am nemcsak fogyatékoságaikkal szemben vakok az angolok, hanem saját előnyeikkel szemben is. Nehézségek, fantáziátlanoknak, tompáknak tartják magukat, mégis az utóbbi száz esztendőben majdnem minden finoman érző poeta brit származásu volt. Es hányos mondják az amerikaiak felé: „Bizonyos, ti amerikaiak roppant vendégszeretők vagytok; fájdalom, mi kevésbé vagyunk azok”. Ebben a tekintetben is vaksággal vannak megverve.

Ezen az utamon körültekinttem: mi igaz az angolok hideg vendéglátásából? Meg akartam szállani egy paraszt udvarházában és sok rábeszélésembe került, amíg a szállásért másnap egy shillinget elfogadtattam. Amikor pedig kocsimmal egy-egy nehéz fordulóhoz értem, a biciklista, a teherautó vezetője, sőt a gyufárus is jelt adott, hogy tovább utazhatok-e, vagy sem.

Tavaly gyalogutatót tettem Shropshire környékén és éjjeli szállást kerestem. A vendéglősné nem tudott szobát adni. Niszólott az ablakon:

— Nézze, ott jön Mr. Jones, ő bizonyára ellátja önt jó tanáccsal.

Mr. Jones, friss, fiatal paraszt volt, Autótulajdonos.

— Tud ön autót hajtani? — kérdezte tőlem.

— Igen. Miért kérdezi?

— En itt maradok éjszakára — mondtam. Velehi a kocsimat utazzon Ludlowba, ott majd talál szállást. A gépkocsit vigye a Smith-garázsba, holnap, elmegyék érte.

Önök azt hiszik, ez kitalált dolog. Szavamra mondom, megtörtént. Es mondom sem kell, hogy az autót nem loptam el.

Anglia nem vendégszerető!

Ezt mondhatják azok az idegenek, akik csak hotelpincérekét ismernek és mondják maguk az angolok. Ezt a két csoportot pedig hiába akarnám az ellenkezőjéről meggyőzni.

Az angol a világ leggorombább és legvakabb népe

Sinclair Lewis, a világhírű amerikai író szenzációs megállapításai az angol karakterről

Sinclair Lewis, a világhírű amerikai zsidó író „Babbi” című regényében megrajzolta az amerikai kispolgár halhatatlan gfiuráját. A könyv, amelyben milliók látták meg magukat az író mulatságos, torzítókéiben, szokatlanul nagy példányszámban fogyott és nemcsak gazdagságot és világhírnevet szerzett az írónak, de tiszteltreméltó helyet az irodalomban is. Sinclair Lewis most Anglia partvidékén fölta a nyarat, ahol alkalma van megfigyelni az angol „Babbi” különböző típusait. Az osztrigahéjjas, halászhajós, heringszagu Whitstable és Tankerton, a penzió városa voltak első megfigyelő stációi. Itt nézte az angol kis- és középpolgárt, itt figyelte meg örömeit és nyegleégeit. Hogyan páváskodik, hogyan élvezi öli szabadságát és mennyiben különbözik amerikai sorsbarátjától.

— Azt tapasztaltam — írja — amit különben már évekkal ezelőtt az angol löversenyeken, a futballpályákon és a hamptoni mezőn láttam, hogy a valóban ordináré anglius sokkal durvább és ordinárébb tud lenni bármely amerikaiánál. Az angol gentlemenek és jó családból származó nők a világ legtapintatosabb emberei. Ezzel szemben az alsóbb rétegek angolja, a londoni keleti külvárosok embere, a manchesteri kispolgár és Lancashire tartomány falvainak paraszija a földkereségnek lehangosabb, legfesztelembb, legordnárébb fi-kója. Mondhatnám, külön önálló szám ez a típus.

Az alsórendű amerikai, meglehet, rosszabb ennél. Goromba és sötét. Ha ránéz egy külföldre, akkor ebben a tekintetben mindig benne van a gyűlölet és az erőszak. Az embernek az az érzése, hogy nem gyilkolt meg ugyan egy pénztáros, de áhíhatatl van eltelve az olyan biciklázó iránt, akinek legalább egy emberélet szárad a lelkiismeretén. Mégis ez az amerikai pária abban a veszélyzetelt meggyőződésben él, hogy alapjában véve épen

olyan értékes ember, mint mindenki és hogy fia, vagy unekája egykor valakivé válik és nem lesz alkalmi munkás kölcsönvett fürdőruhában. Olyan elégedetlenségtől van eltelve, amelyet nem lehet ugyan isteninek mondani, de annál emberibb.

Ezzel szemben az alkalmazott és elárusító, aki az angol strandok nomokjában hampereg — akkor is, ha olyan alkalmazottól van szó, aki maga is kisebb alkalmazottak fölött rendelkezik — annyira lesüllyedt, hogy megalégszik azzal, hogy senki. Kopott ruhában jár és tarka viccelapokban, cirkuszi produkciókban és egyéb ligeti örömeiben találja meg élvezetét „Jó arcot vág a gonosz játékhoz” — a szolgaság jele ez. — ide-oda ugrádozik, énekel és gyanútlanul mutatja nem épen kifogástalan fehérenmijét. Paskol a vízben, vihog, amikor az apró hullámok megcsapják és szerelmeskedései tele vannak torz-humorral. Olykor azonban nagyon kedves és derék. Talpig becsületes, soha nem túlságosan szerencsétlen és valahogy megindító. Igazolja a tény, amit egyébként a világ minden szociológusa tud, kivéve az angolokat, hogy a magas származásu brit és az alacsony származásu brit között nagyobb a különbség, mint más országok urí kasztja és proletár tömegei között és hogy ebben a szakadéokban olyan veszedelmek rejlenek, amelyek fölött minden értelmes embernek feltétlenül gondolkoznia kellene.

Az angol a világ legvakabb népe.

Véleményem szerint vakok a veszedelmekkel szemben, amely a nagy osztálykülönbségben rejlik. Ez a differencia oly nagy a két osztály között, hogy az elkülönülés már szinte biológiai téren is kiütözközik. A két osztály közül az egyik magasra nőtt és komoly, a másik kicsiny és minden bohócságra hajlamos. Az alsó réteg inferioritása nemcsak az ipari foglal-

kozásuak között lelhető fel, hanem a mezőgazdasági munkások soraiban is. A parasztlak energikusak, okosak és lemeríten

Hamis utlevélgyártással vádolják a bajor rendőrség főnökét

Ahol a rendőrség gyilkosokat enged futni

München, augusztus 15. A hírhedt Wicking-szövetség egy Abel nevű volt tagja bünyenyítő feljelentést tett Seisser ezredes, a bajor országos rendőrség főnöke és két magasrangú rendőrtisztviselő ellen. A feljelentés utlevélhamisítással vádolja Seisser ezredes bajor rendőrfőnököt és társait, amit a jobboldali szervezetek érdekében követtek el.

A feljelentő előadja, hogy egy társával tavaly októberben jött Münchenbe, magával hozva a Wicking-szövetség ajánlólevelét és erre azonnal kapott a maga és társa számára utleveleket, amelyeket Seisser ezredes irt alá.

Ezenkívül egyéb szenzációs leleplezéseket is tartalmaz a feljelentés, amelyben szó van arról is, hogy Braun volt müncheni főhadnagy gyilkolta meg mult év június 21-kén Gareis bajor képviselőt és más vértörvényszéki gyilkosságok is terhelik a lelkiismeretét.

A müncheni hatóságoknak tudomásuk volt Braun volt főhadnagy büneiről és gyilkosságairól, de mégis futni engedték és most Magyarországon él, ahol egy gyár igazgatója, amely bajor jobboldali radikális töképezések befolyása alatt áll. A feljelentő azt állítja, hogy Braunnal Magyarországon Erzberger gyilkosai nak Schulzknak és Thylessenek a jelenlétében beszélt.

Budapesti jelentés szerint a budapesti

államrendőrség politikai osztályának az ügyről semmiféle tudomása nincs és a német hatóságoktól ebben az ügyben nem érkezett Budapestre semmiféle megkeresés. Miután az idegen állampolgároknak Magyarországon való munkavállalása ügyében intézkedő belügyminiszeri rendeletet nagyon szigorúan hajtják végre, nem tartják valószínűnek, hogy Braun volt főhadnagy Magyarországon gyárigazgató volna.

Orth. zsidó fiuinternátus Löcsön

Német nyelv. reálgimnázium.

Alapos iskolai kiképzés, intenzív nyelvtanítás (Német, francia). Tahnud oktatás. Elsőrangú evelés, gondos pedagógiai felügyelet. Modernül berendezve. Kitűnő ellátás. Tanév kezdete szept. 1. Ki anatra prospektus. — Cim:

Reich - Fiuinternátus - Levoča

Kassa (Kosice) mellett

Információval szolgál: a „SAFRUTH” könyvkereskedés, Cluj

Hirdessen az „Uj Kelet”-ben

AUTOPARK

Telefon 5-88

Str. Regina Maria 35.

Telefon 5-80

Auto-alkatrészek, auto-kellékek,
autogummik

dusan felszerelraktára. Garage: Calea Victoriei 99.
Telefon 2-71 Olajok, benzin Telefon 2-71

mely jogos aggodalommal töltötte volt el a brit államférfiakat és úgy látszott, hogy a két rokon angolszász nemzetet vérszes fegyverkezési versengésbe fogja dönteni. Az Amerikával kötendő szerződés meg fogja nyugtatni Angliát tengerentúli birtokaira vonatkozólag, a szigetországnak megint módjában fog állani Európával törődnie, megint részt fog vehetni gondainkban, és ezzel részt fog vállalni a felelősségben is.

A világ legnyugtalanabb része

— S mindenek — mondtam — természetesen ránk közép-európaiakra is érezhető hatása lesz?

— Nemcsak „mindennek” — felelte Henry de Jouvenel, — Közép és Kelet-

európa legnyugtalanabb része a mai világnak. A Kellog-paktumot ugyan elsőül a nagyhatalmak fogják aláírni, de azután a közép és kelet-európai kicsinyek is és ezeknek az nem kisebb érdeke lesz, mert ezzel többet fognak elérhetni, mint eddigi sikertelen békétörekvéseikkel. Lám, Lengyelország évek óta hiába ajánlgatja egyre minden szomszédainak a legkülönbözőbb védelmi szövetségeket:

Románia már három ízben küldött világgá örök békeajánlatokat, mikre soha senki nem válaszolt.

Benes egész erejét kiadja egy kelet-európai Locarno megerősítésén, amelynek délibábképe annál messzibb tündöklék, minél jobban lohol utána a kitűnő cseh államférfi, Jugoszlávia, melynek a

népszövetség jónak látta azt az ironikus ajánlatot tenni, hogy közvetlenül egyezzen ki az olasz szomszédával, egy év óta egy lépéssel nem jutott előre a járda-uton. Magyarország pedig, mely a trianoni békében elvesztett tartományainak visszaszerzésére áhítozik, Muscolinitól várja észvesztve a teljesíthetetlen csodákat. Ily általános zavar közepette páratlan jelentősége lehet annak a ténynek, hogy Kelet- és Közép-európa nemzetei, amelyek löbbé-kevesés rászórtak a gazdag tengerentúli államok pénzségélyére, kötelezettséget vállaltak az északamerikai Egyesült Államokkal szemben, hogy többé nem viselnek háborút. Olyikuk, mely talán nem látja, hogy mily előnyére lehet valaminő békeszerződés Romániával vagy Lengyelországgal, nagyon is mérlegelni fogja hogy miibe kerülhet számára az amerikai Unóval való feszült viszony!

És végül, bármi fájdalmas, ki kell nyíltan mondani, hogy

a genfi népszövetség ezújszerint holtpontra jutott.

A legutóbbi viták a fegyverkezések korlátozására határozott visszacsúst jelentenek Locarnoval szemben és ha ilyen lesz a következő leszerelési értekezlet is, az igazán nem sok jóval biztathat.

A mostani nyomozó szélesedő helyzetben, mikor a világéke ügye mintha megfeneklett volna, Amerika kinyújtotta karját Európa felé. Kétségtelen, hogy mozdulata nagyon is lendületes és épen ezért nagyon is bizonytalan. De két ségbe nem vonható, hogy e mozdulatot határozott jóakarattal sugallta. És ez nagyon sokat jelent.

Az angol a világ leggorombább és legvakabb népe

Sinclair Lewis, a világhírű amerikai író szenzációs megállapításai az angol karakterről

Sinclair Lewis, a világhírű amerikai zsidó író „Babbi” című regényében megrajzolta az amerikai kispolgár halhatatlan gúnyrajzát. A könyv, amelyben milliók látták meg magukat az író mulatságos, torzítókéiben, szokatlanul nagy példányszámban fogyott és nemcsak gazdagságot és világhírnevet szerzett az írónak, de bizteletrémeltő helyet az irodalomban is. Sinclair Lewis most Anglia partvidékén fölti a nyarat, ahol alkalma van megfigyelni az angol „Babbi” különböző típusait. Az osztrigahéjjas, halászhajós, heringszagu Whitstable és Tankerton, a penzión városok voltak első megfigyelő stációi. Itt nézte az angol kis- és középpolgárt, itt figyelte meg örömeit és nyelgeségeit. Hogyan pávaskodik, hogyan élvezzi a szabadságát és mennyiben különbözik amerikai sorsbarátjától.

— Azt tapasztaltam — írja — amit különben már évekként észlelt az angol lóversenyeken, a futballpályákon és a hampsoni mezőn láttam, hogy a valóban ordináre anglius sokkal durvább és ordinárebb tud lenni bármely amerikaiánál. Az angol gentlemenek és jó családból származó nők a világ legtisztább emberai. Ezzel szemben az alsóbb rétegek angolja, a londoni keleti külvárosok embere, a manchesteri kispolgár és Lancashire tartomány falvainak parasztja a földkerékségnak lehangosabb, legfesztekenőbb, legordinárebb fűkója. Mondhatnám, külön önálló szám ez a típus.

Az alsórendű amerikai, meglehet, rosszabb ennél. Goromba és sötét. Ha ránéz egy külföldre, akkor ebben a tekintetben mindig benne van a gyűlölet és az erőszak. Az embernek az az érzése, hogy nem gyilkolt meg ugyan egy pénztáros, de áhítattal van eltelve az olyan bieszkázó iránt, akinek legalább egy emberélet szárad a lelkiismeretén. Mégis ez az amerikai pária abban a veszedeltes meggyőződésben él, hogy alapjában véve épen

olyan értékes ember, mint mindenki és hogy fia, vagy unokája egykor valakivé válik és nem lesz alkalmi munkás kölcsönvett fürdőruhában. Olyan elégedetlenségtől van eltelve, amelyet nem lehet ugyan istennek mondani, de annál emberibb.

Ezzel szemben az alkalmazott és eláruló, aki az angol strandok nomokjában hempereg — akkor is, ha olyan alkalmazottól van szó, aki maga is kisebb alkalmazottak fölött rendelkezik — annyira lesüllyedt, hogy melegen szal, hogy senki. Kopott ruhában jár és tarka vicclapokban, cirkusi produkciókban és egyéb ligeti örömlökben találja meg élvezetét. „Jó arcot vág a gonosz játékhöz” — a szolgaság jele ez, — ide-oda ugráncsázik, énekel és gyanútlanul mutatja nem épen kifosztatlan fehéreneműjét. Paskol a vízben, vihos, amikor az apró hullámok megcsapják és szerelmeskedési tele vannak torz humorral. Olykor azonban nagyon kedves és derek. Talpig becsületes, soha nem tulságosan szerencsétlen és valahogy megindító. Igazolja a tény, amit egyébként a világ minden szociológusa tud, kivéve az angolokat, hogy a magas származású brit és az alacsony származású brit között nagyobb a különbség, mint más országok urí kasztja és proletár tömegei között és hogy ebben a szakadétkban olyan veszedelmek rejlenek, amelyek fölött minden értelmes embernek feltétlenül gondolkoznia kellene.

Az angol a világ legvakabb népe. Véleményem szerint vakok a veszedelmmel szemben, amely a nagy osztálykülönbségben rejlik. Ez a differencia olyan nagy a két osztály között, hogy az elkülönülés már szinte biológiai téren is kiütözködik. A két osztály közül az egyik magásra nőtt és komoly, a másik kicsiny és minden bohócságra hajlamos. Az alsó réteg inferioritása nemcsak az ipari foglal-

kozásuk között lelhető fel, hanem a mezőgazdasági munkások soraiban is. A parasztok energikusak, okosak és lemerően

Hamis utlevélgyártással vádolják a bajor rendőrség főnökét

Ahol a rendőrség gyilkosokat enged futni

München, augusztus 15. A hírhedt Wicking-szövetség egy Abel nevű volt tagja bünyenyítő feljelentést tett Seisser ezredes, a bajor országos rendőrség főnöke és két magasrangú rendőrtisztviselő ellen. A feljelentés utlevélhamisítással vádolja Seisser ezredes bajor rendőrfőnököt és társait, amit a jobboldali szervezetek érdekében követtek el.

A feljelentő előadja, hogy egy társával tavaly októberben jött Münchenbe, magával hozva a Wicking-szövetség ajánlólevelét és erre azonnal kapott a maga és társa számára utleveleket, amelyeket Seisser ezredes írt alá.

Ezenkívül egyéb szenzációs leleplezéseket is tartalmaz a feljelentés, amelyben szó van arról is, hogy Braun volt müncheni főhadnagy gyilkolta meg múlt év június 21-kén Gaweis bajor képviselőt és más vértörvényszéki gyilkosságok is terhelik a lelkiismeretét.

A müncheni hatóságoknak tudomásuk volt Braun volt főhadnagy büneiről és gyilkosságairól, de mégis futni engedték és most Magyarországon él, ahol egy gyár igazgatója, amely bajor jobboldali radikális töképezések befolyása alatt áll. A feljelentő azt állítja, hogy Braunnak Magyarországon Erzberger gyilkosainak Schulzéknek és Thylessenek a jelenlétében beszélt.

Budapesti jelentés szerint a budapesti

beszélnek. Felügyelnek rádiójukon a külvilágra és a politikát mindig megtárgyalják, ha bejönnek a városba másra. Szolgáik azonban tompán ütnék a korema asztala körül. Hetenként 30—35 shillinget keresnek. Utazásom közben Berkshire egy birojától és Kent egy kisközségétől hallottam, hogy a mezőgazdasági munkásokat ma jobban fizetik, mint a háború előtt. A háború előtt mindössze 18 shillinget kerestek.

Am nemcsak fogyatékosokkal szemben vakok az angolok, hanem saját előnyeikkel szemben is. Nehézkesnek, fanfátiátlanoknak, tompáknak tartják magukat, mégis az utóbbi száz esztendőben majdnem minden finoman érző poeta brit származású volt. És hányasor mondják az amerikaiak felé: „Bizonyos, ti amerikaiak roppant vendégszeretők vagytok; fájdalom, mi kevésbé vagyunk azok”. Ebben a tekintetben is vaksággal vannak megverve.

Ezen az utamon körültekinttem: mi igaz az angolok hideg vendéglátásából? Meg akartam szállani egy paraszti udvarházában és sok rábeszélésbe kerültem, amíg a szállásért másnap egy shillinget elfogadtattam. Amikor pedig kocsimmal egy-egy nehéz fordulóhoz értem, a bieliklista, a teherautó vezetője, sőt a gyulaárus is jelt adott, hogy tovább utazhatok-e, vagy sem.

Tavaly gyalogutamat tettem Shropshire környékén és éjjeli szállást kerestem. A vendéglősné nem tudott szobát adni. Kiszólt az ablakon:

— Nézze, ott jön Mr. Jones, ő bizonyára ellátja önt jó tanáccsal.

Mr. Jones, friss, fiatal paraszti volt, Autótulajdonos.

— Tud ön autót hajtani? — kérdeztem tőlem.

— Igen. Miért kérdezi?

— En itt maradok éjszakára — mondtam. Vele a kocsimat utazom Ludlowba, ott majd talál szállást. A gépkocsit vigye a Smith-garázsba, holnap elmegyek érte.

Önök azt hiszik, ez kitalált dolog. Szavamra mondom, megtörtént. És mondom sem kell, hogy az autót nem loptam el.

Anglia nem vendégszerető!

Ezt mondhatják azok az idegenek, akik csak hotelpincéreként ismernek és mondják maguk az angolok. Ezt a két csoportot pedig hiába akarnám az ellenkezőjéről meggyőzni.

államrendőrség politikai osztályának az ügyről semmiféle tudomása nincs és a német hatóságoktól ebben az ügyben nem érkezett Budapestre semmiféle megkeresés. Miután az idegen állampolgárok Magyarországon való munkavállalása ügyében intézkedő belügyminiszeri rendeletet nagyon szigorúan hajtják végre, nem tartják valószínűnek, hogy Braun volt főhadnagy Magyarországon gyárigazgató volna.

Orth. zsidó fiuinternátus Löcsön

Német nyelv. reálgimnázium.

Alapos iskolai kiképzés, intenzív nyelvoktatás (Német, francia). Talmud oktatás. Elsőrangú avelés, gondos pedagógiai felügyelet. Modern berendezés. Kitűnő ellátás. Tanév kezdete szept. 1. Ki ánatra prospektus. — Cim:

Reich - Fiuinternátus - Levecca

Kassa (Kosice) mellett Információval szolgál: a „SAFRUTH” könyvkereskedés, Cluj

Hirdessen az „Uj Kelet”-ben

Szev

HE

divat

Fehér

(Rózsasz)

LE

Eg

szintart

LE

Vi

Felelősségrevonják a petróleum-panamából kifolyólag Berlescu volt avereszkánus iparügyi minisztert is

Normadik napja éhségstrájkot a letartóztatásban lévő Zaharia tárgovistrel helyettes polgármester

Elrendelték a bűnügyi eljárást a két liberális képviselő ellen

(Bucuresti-Bukarest, augusztus 15. Az Uj Kelet tudósítójától.) Tegnap délután Enescu vizsgálóbíró folytatta a kihallgatásokat a dambovitamegyei petróleum-panama ügyében. Egész sereg embert hallgatott ki a vizsgálóbíró, közöttük Trandafirescu ezredes, Grigore Zecu, Mircea Zaganescu és Victor Baranga ismert petróleumtermelőket. Ugyancsak tegnap délután került sor Constantin Brezeanu prohovamegyei nemzeti pársztpárti képviselő kihallgatására is. Brezeanu a több órán át tartó kihallgatás során szenzációs leleplezéseket tett a vizsgálóbíró előtt a petróleumpanama kulisszatitkairól. Brezeanu képviselő többek között rámutatott arra, hogy Ploestiben is egész sereg ember él, akik milliós vagyonokat harcoltak össze az állami petróleumföldök jogtalan kiaknázásából.

Mint azt már jelentettük, Zaharia tárgovistrel polgármester-helyettes, akit a panamákban való bűnrészeség miatt a visszaélések felfedezését követő napon letartóztattak.

Éhségstrájkot kezdett a vacarestii börtönben.

Mint a Dreptatea írja, Zaharia polgármester-helyettes Irimescu-Candesti liberális képviselővel együtt részesezett társas alakon az állami petróleum áldásából. A tárgovistrel helyettespolgármester

már harmadik napja éhségstrájkban van. Zahariat tegnap szembesítette a vizsgálóbíró Irimescu-Candesti képviselővel és a szembesítés drámai jelenetek között zajlott le. A helyettespolgármester minduntalan azt kiabálta:

„Addig nem szüntetem be az éhségstrájkot, míg szabaddá nem helyeznek, vagy míg le nem tartóztatják Irimescu-Candestit is!”

Ugyancsak a „Dreptatea” jelenti, hogy a vizsgálóbíró a közeli napokban be fogja idézni Mihail Berlescut, az Averescanus kormány volt ipar és kereskedelemügyi miniszterét is. Mint ismeretes a tragikus végű Cozma Petrescu főügyész az averescanus kormány alatt küldte el jelentéseit az ipar és kereskedelemügyi minisztériumnak, amelyben felhívta a kormány figyelmét a petróleumföldekkel történt visszaélésekre. A vizsgálóbíró a „Dreptatea” szerint

felvilágosítást fog kérni Berlescutól arról, hogy az államvizsgálatot a panama ügyében Cozma főügyész jelentései után.

A lap szerint Berlescu állítólag mit sem tudott ezekről a jelentésekről amelyek az akkori iparügyi államtitkár: Popovici Cocor kezén sikkadtak el.

Az „Argus” jelentése szerint több romániai kapcsolatokkal rendelkező külföldi petróleum-concert igen kellemetlenül érintettek a petróleum-panamával kapcsolatos események. A külföldi vállalatok az illető követések útján intervenciáltak, úgy a külügy- mint az ipar- és kereskedelemügyi minisztériumnál.

Bűnügyi eljárás két képviselő ellen

Bukarest, augusztus 15. Tegnap este az ilfovi ügyészség végzést hozott a dambovitai petróleum-panama ügyében és elrendelte a bűnügyi eljárást Tolea és Irimescu-Candesti liberális képviselők, továbbá dr. Popescu és Alexandrescu, valamint több tárgovistrel lakos ellen. Tolea és Irimescu-Candesti képviselők ellen az ügyészség azt a vádat emelte, hogy tiltott irányba használták fel befolyásukat, a többi vádlott ellen okirat-hamisításért indult meg az eljárás. A vizsgálóbíró augusztus 18-ikára idézte be a kihallgatás végett a gyanúsítottakat. Tegnap éjjel Stanescu vizsgálóbíró Zanfirescu főügyész kíséretében szenzációs házkutatást tartott, ahonnan reggel négy órákor sem tértek még vissza. A házkutatás körülményeit titokban tartják azonban úgy hiszik, hogy szoros összefüggésben van a petróleumpanama ügyével.

rendje is, ugyszintén az Arad és Pécs közötti motoros menetrendje, továbbá Gyulafehérvár és Zalatna, a Kudzsir és Sibot, valamint a Piski a és Vajdahunyad között közlekedő vegyesvonatok menetrendje.

Bukarest-Halmi

Ezen a vonalon is megváltozik a 41 és 42 számú közvetlen gyorsvonatpár, valamint a Tövis és Máramarosziget között közlekedő 43/46 és 44/45 számú gyorsvonatpár menetrendje. A 41. számú vonat Nagyváradról indul éjjel 1 óra 20 perckor és 5 óra 48 perckor érkezik Halmiba, ellenvonata Halmiból indul éjjel félgyakor és reggel 5 órákor van Nagyváradon. A másik vonatpár közül a 43/46 számú szerelvény Nagyváradról indul reggel 8.20 órákor és Halmiba érkezik 11.29-kor. Ellenvonata délután 5.51 órákor indul Halmiból és este 10.05 órákor érkezik Nagyváradra.

Szatmár és Halmi között augusztus 20-ikától egy új vegyesvonatpár is fog közlekedni. Szatmárról a 4239. számú szerelvény indul délután félháromkor és 3.02 órákor van Halmiban, ellenvonata Halmiból indul reggel 10 órákor és 10.32 órákor érkezik Szatmárra. Változni fog azotban a 419. számú vegyesvonat menetrendje is, amennyiben indulási ideje Halmiból délután 4 óra 10 perckor lesz és 4.57-kor érkezik Szatmárra.

A szamosvölgyi vonalon

Ezen a vonalon csak kisebb jelentőségű változások lesznek. Módosul a Nagy bánya és Szatmár között közlekedő 413-445 számú vegyesvonat menetrendje. Ez a vonat este 11 óra 10 perckor indul Nagybányáról és 1.07-kor érkezik Szatmárra. A zilah-zsibói szárnyvonalon a 459 számú személyvonat Zsibórol indul reggel 6 órákor és 7.04-kor érkezik Zilahra. Ellenvonata indul Zilahról reggel 7.30 órákor és 8.41-kor van Zsibón.

Egyébb változások

Megváltozik a bihari helyiérdekű vonatok menetrendje is. Nagyváradról indul egy vegyesvonat hajnali 2.15 órákor. 5.13 órákor érkezik Hollódra és 8.10 órákor Vaskóhóra. Ellenvonata éjjel 2 órákor indul Vaskóhóról és reggel 7.57-kor érkezik Nagyváradra. Egy másik vegyesvonat Szombatság-Ragazról indul éjjel 2.41-kor és 3-kor van Hollódon, míg az ellenvonata Hollódról indul reggel 9.12-kor és 9.22 órákor érkezik Szombatságra. Ugyanezen a vonalon délután 4.24-kor is van egy vonat Szombatságról, amelynek ellenvonata este 9.40 órákor indul Hollódról.

A legszebb legolcsóbb legegységesebb

nyomtatványokat

megrendelhetni a

Cartea Românească

nyomdai műintézetnél - Cluj Calea Dorobantilor No 14-16.

Kérjen árajánlatot

Augusztus 20-án megváltozik a menetrend a legtöbb erdélyi és bánati vasutvonalon

(Cluj-Kolozsvár, augusztus 15. Az Uj Kelet tud.) Augusztus 20-án megváltozik a vasúti menetrend. Ezuttal már negyed ízben módosítják május 15 óta a menetrendet, de az eddigi változások inkább a régi és beszarabiai vonalakra szóltak. Ezuttal azonban a legfontosabb erdélyi és bánati vonalak menetrendje változik meg egyrészt üzemi és szolgálati okokból, másrészt azonban a vasúti összeköttetés megjavítása érdekében is.

Az Orient expressz

Az 1. számú Orient-express, amely Bukarest és Lökösháza között közlekedik Bukarestből indul déli 12.10 órákor, Brassóból délután 4 órákor, Segesvárról 6.23 órákor, Kiskapusról este 7.13 órákor, Aradról 11.39 órákor, Curticiról éjjel 0.31 órákor és 0.42 órákor van Lökösházán, ahonnan éjjel 1.24 órákor indul tovább. Ennek ellenvonata Curticira érkezik reggel 5.54 órákor ahonnan 6.24 órákor indul, Aradról 6.49 órákor, Brassóból 2.20-kor és délután 5.51-kor van Bukarestben.

Az 5. számú express Bukarestből indulva délután 6.34-kor érkezik Brassóba és 6.57-kor indul tovább.

Bukarest-Tövis

A 21. számú gyorsvonat Tövésre érkezik reggel 8.01-kor tovább indul 8.28-kor, Gyulafehérvárról 8.39-kor, Piskiről 10.27-kor, Marosillyéről 11.13-kor és 11.59-kor van Soborsinban, ahonnan 12.08-kor indul tovább.

A 22. számú gyorsvonat Déváról indul este 8.14-kor, indul 8.17-kor, Piskiről 8.43-kor, és 10.44-kor van Tövisen, ahonnan indul 11.06-kor Brassóból reggel 4.37-kor.

A 41. számú gyors Brasóba érkezik délelőtt 11.35-kor, tovább indul 12.09-kor és délután 3.16-kor van Segesváron, ahonnan 3.28-kor indul tovább.

A 42. számú gyors Kóhalomról indul délután 5-kor, Brassóból 7.25-kor.

Az Arad és Tövis között közlekedő 240 számú személyvonat Aradról indul reggel 5.30-kor, Marosillyéről 9.24-kor, Piskiről 10.31-kor. A 241. számú személyvonat Máriaradnáról indul este 10.14-kor, és 11.15-kor van Aradon. A 242. számú személyvonat Piskiről indul este 7.08-kor, Alvineről 8.22-kor, és 9.21-kor van Tövisen. A 243. számú személyvonat Nádasról indul reggel 5.50-kor, és 7.25-kor van Aradon. A 244. számú személyvonat Aradról indul este 10.15-kor, Radnáról 11.25-kor, Soborsinból éjjel 0.58-kor.

Bukarest-Brassó

A 301. számú vonat Bukarestből indul reggel 8.20-kor és délután 2.19-kor van Brassóban. A 303. számú személyvonat délután 3.25-kor indul Bukarestből és este 9.40-kor van Brassóban. A 306. számú személyvonat Brassóból indul délután 3.29-kor, Bukarestbe érkezik este 9-kor. A 307. számú személyvonat Ploestiből indul reggel 6-kor Sinajából 8.27-kor, Predealból 9.13-kor. A 308. számú személyvonat Brassóból indul, délután 6.43-kor és este 10 órákor van Ploestiben. A 314. számú személyvonat Kiskapusról indul délután 5.52-kor Megygyesről 6.12-kor, Segesvárról 19.22-kor. A 315. számú személyvonat Prassóból indul délután 2.55-kor, Kóhalomból 5.24-kor, Kiskapusról 9.10-kor, Balázsfalváról 10.09-kor és 10.50-kor van Tövisen. A

316. számú személyvonat Segesvárról indul reggel 10.17-kor, Kóhalomról 12.01-kor és 2.40-kor van Brassóban.

A 217. számú személyvonat Nagyszebenből indul este 7.34-kor, Vizaknáról 7.54-kor, Nagyszejkéről 8.35-kor és 8.51-kor van Kiskapuson.

A 239. számú személyvonat Piskiről indul reggel 9.07-kor Déváról 9.21-kor Marosillyéről 10.06-kor Soborsinból 11.13-kor.

Arad-Temesvár

A 30. számú gyors, amely Arad és Temesvár között közlekedik, Aradról reggel 6 óra 3 perckor fog indulni és 7.23 órákor lesz Temesváron. Az ugyanezen a vonalon közlekedő 258. számú személyvonat Aradról indul 7.36 órákor, Temesvárra érkezik 8.58 órákor. Ennek ellenvonata Temesvárról indul 6.25-kor, Aradra érkezik 7.56-kor.

Megváltozik a Nagyvárad és Arad között közlekedő motorosvonatok men-

Hozományáról mi gondoskodunk,

ha férjhez adja leányát, kössön

hozománybiztosítást!!

Uj rendszerű, nincs aránylagos fizetés, nincs csoport

DANUBIA

román általános biztosító részvénytársaság **Timisoara, I. Bul. Ferdinand No. 5.** Kérjen ingyen ismertetőt!

Alta

(Bucuresti-B) Uj Kelet tudosi iparosok szöve utóbb megtartón ön örmömel bön álló stabili termelés fellenben az időben tionala kormán lentette, hogy nésnélküli tom eleve kizárja, böző vagyoni tozás következz

el Egy A lo

(Bucuresti-B) Uj Kelet tudosi talian olvasoin nyuio kölcsönt táján annyira hogy napokon a hir Bratia lemondásáról. nak idején az megirtuk az zása esetén ki örökét. A kor nem lett semm nye joggal hí terjedt hírek merő kitalálás vélemény ugy különösen a b kontrollálják a to- híreket s közölnek egy másnak homlo ziókat.

Nos ezuttal végén és juliu pillanatok, m mindössze egy gött, sőt volt kormányutódl letében elő vo malítások elve A kormányra mények össze az utolsó pi vozását. Bár cenzura miatt hatott napvil hogy a kuliszá a nyár legfor verul politik feljegyzéseket ről, amelyeke

Az U 5132 kö n y

Általános drágulást fog előidézni a stabilizáció?

(Bucuresti-Bukarest, augusztus 15. Az Uj Kelet tudósítójától.) A romániai gyár- és iparosok szövetsége, mint megirtuk, legutóbb megtartott összválasztmányi ülésén örömmel üdvözölte a lejnek küszöbön álló stabilizációját, amelytől az ipari termelés fellendülését reméli. Ugyanebben az időben *Buriletanu*, a Banca Nationala kormányzója Kolozsváron kijelentette, hogy a stabilizáció olyan zökkenéstől mentesen fog történni, amely eleve kizárja, hogy az árakban és különösen a pénzügyi értékekben bármilyen változás következzen be. Általában a kor-

mány és annak gazdasági fórumai is állandóan azt hangoztatja, sőt még a *Bratianu* Vintila pénzügyi politikájával és koncepciójával élesen szembenálló *Manoilescu* Mihály volt helyettes pénzügyminiszter is többször leszögezte, hogy az átmeneti ingadozásoktól és hullámzásoktól eltekintve a lejstabilizáció nem fogja sem a megélhetést megdrágítani, sem pedig az ingatlan, vagy akár ingó vagyonok reális értékét nem fogja károsan, vagy előnyösen befolyásolni.

A „Lupta” hosszabb cikkben foglalkozik a lejstabilizáció várható következményeivel. Teoretikus és praktikus bizonyítási eljárás alapján a cikk rámutat arra, hogy a stabilizáció az eddiginél is nagyobb drágulást fog zúdítani az országra, ugyanakkor azonban a nagyobb vagyoni értékekben komoly áresések foghatnak bekövetkezni. A lap több, már most jelentkező szimptomára hívja fel a figyelmet, amelyek igen komoly zavarokat okozhatnak majd az ország gazdasági életében.

Bratianu Juliusban el volt szánva a lemondásra

Egy párisi távirat mentette meg a kormány életét. A lemondás esetén Stirbey alakított volna kormányt a kölcsön megszerzésére

(Bucuresti-Bukarest, augusztus 15. Az Uj Kelet tudósítójától.) Még emlékeztetünk talán olvasóink előtt, hogy a hosszúra nyúló kölcsöntárgyalások június vége táján annyira válságos fázisba jutottak, hogy napokon keresztül tartotta magát a hír *Bratianu* Vintila kormányának lemondásáról. A kormányválságról annak idején az Uj Kelet is hírt adott, sőt megirtuk azt is, hogy a kormány sötétebb esetein ki fogja átvenni a liberálisok örökét. A kormány távozásából azonban nem lett semmi s az ország közvéleménye joggal hihette, hogy a válságról elterjedt hírek a fantázia szüleményei, merő kitalálások voltak csupán. A közvélemény ugyanis megszokta azt, hogy különösen a bukaresti lapok nem igen kontrollálják a politikai élettel kapcsolatos híreket s minden skrupulus nélkül közölnék egyik napról a másikra egymásnak homlokegyenest ellentmondó verziókat.

A kritikus pillanatok

Nos ezuttal nem így történt. Június végén és július elején csakugyan voltak pillanatok, midőn a kormány helyzete mindössze egy legendás hajszálon függött, sőt volt egy momentum, midőn a kormányutódlás kérdése is minden részletében elő volt készítve s csupán a formalitások elvégzése maradt volna hátra. A kormányra nézve szerencsés körülmények összejátszása akadályozta meg az utolsó pillanatban a liberálisok távozását. Bár a sajtóban a válságról, a cenzura miatt vajmi kevés pozitívum láthatott napvilágot, beavatottak tudták, hogy a kulcszák mögött mi minden történt a nyár legforróbb napjaiban. Az „Adeverul” politikai szerkesztője naplószerű feljegyzéseket közölt e napok eseményeiről, amelyeket most adott közre lapja-

ban. Bár a kormánylemondás kérdése ebben a pillanatban egyáltalán nem aktuális — hacsak az ősszel nem fog mégis történni valami — érdekességiként fogva mégis közöljük ezeket a politikai viszonyainkra mélyen jellemző feljegyzéseket.

Az újságról naplóját egy politikai életünknek kimagasló személyiséggel folytatott beszélgetés formájában írja le. Ez a személyiség mondja július 20-án a következőket:

Moreau frontot változtat

— A válságot a francia bank kormányzójának, *Moreau*-nak váratlan frontváltogatása idézte elő. *Moreau* megígérte, megmondja Berlinnek, hogy mindenáron támogatni fogja a lej stabilizálását, még akkor is, ha a Reichsbank nem nyújtja hozzá támogatását. Azt kérte csupán, hogy a forma kedvéért egy román delegáció utazzék *Perlinbe* tárgyalni. Berlinben azonban delegációink azonnal meggyőződtek arról, hogy *Moreau* nem váltotta be szavát. Sőt ellenkezőleg: *Schacht*, a Reichsbank kormányzója követelőzőbb volt, mint valaha.

Bratianu Vintila, akit ez a fordulat igen kellemetlenül lepett meg, távirati uton kért felvilágosítást Párisból. És azt a választ kapta, hogy Berlin hozzájárulása elengedhetetlenül szükséges. Ez a válasz katasztrófális volt. *Bratianu* Vintila nagyon jól tudta, hogy ilyen feltételek mellett a németekkel való meg egyezés nem lehetséges. Két dolgot kellett megcsinálnia: tiltakozó levelet írni *Poincaré*-nak és értesíteni a régenstanácsot arról, hogy lemondani szándékozik. Megcsinálta mindkettőt. A *Poincaré*-hoz intézett felhívás megtette hatását. Ma itt vannak a külföldi bankárok. (Nota

Bene: a napló július 20-ról kelt). Néhány napon belül ismerni fogjuk az eredményeket. Sokkal érdekesebb azonban az, ami a lemondás körül történt.

Mi történt a bizalmas minisztertanácsban?

Bratianu Vintila értesítette a régenstanácsot és bizalmas tanácskozásra hívta össze *Duca*t és *Argetoianu*t. Ezen az értekezleten kijelentette a miniszterelnök, hogy nem látja a lehetőségét annak, hogy az ügyeket tovább vezesse. Azt kéri tőle, hogy egyezzen meg *Berlin*nel. Ez pedig e pillanatban nem lehetséges, csak akkor, ha minden vonalon kapitulál a németekkel szemben. Ő pedig inkább lemond.

A kormány két oszlopa, akik nem győzik uton-utfélen hangoztatni azt, hogy nem ragaszkodnak a hatalomhoz, hogy a liberális pártnak reorganizációja érdekében szüksége van a visszavonulásra, — hirtelen azon a véleményen voltak, hogy a kormány távozása katasztrófális volna.

„Nincs értelme a lemondásnak”

— Semmi értelme nincs a lemondásnak, mondták *Duca* és *Argetoianu*. Ha nem lehet egy koncepciót megvalósítani, akkor lemond az ember, hogy más próbáljon megoldás lehetőségeket keresni. De vajjon lehet-e más politikát folytatni a kölcsön és stabilizáció kérdésében? Más kormányt lehet-e valami jobbat?

Az argumentumok nem voltak elég meggyőzők és *Bratianu* Vintila szertecpí módon hangoztatta a refrént:

— Le kell mondanunk!

Es értesítette a régenstanácsot. Bizonyosodott illyképpen, hogy a hatalmon való maradás vágya sokkal erősebb *Duca*-nál és *Argetoianu*-nál, mint a folyton kormányzás politikájának legtipikusabb reprezentánsánál: *Bratianu* Vintilánál is.

Bratianu le akar mondani

Bratianu Vintila tehát közölte a régenstanácsal, hogy le akar mondani, hacsak Páris nem mond le a németekkel való meg egyezés és a Reichsbank hozzájárulásának szükségességéről. Ugyanakkor pedig jónak látta részletesen kifejteni véleményét arról, hogyan oldandó meg a kormányutódlás kérdése. Ezt az expozé *Buzdugan* és *Miron Cristea* régensok sok jóakarattal hallgatták végig. Az a tény, hogy ők a helyzetnek pártok fölött álló bírái, nem akadályozták meg őket abban, hogy ne legyenek magukévá indokolt vélemények. S ebből

HARISNYA

Kötött áru különlegességek. Kabát, mellény, angol pulover legjobban és legolcsóbban csak

Blatt-

nál, — Cluj, Főter 13.

Irányárak:

Női melírt harisnya — lei 35
Női moulin harisnya — lei 67
Női cérna fáttyol harisnya — lei 97
Női selyem harisnya — lei 87
Videki rendeléseket utánvét mellett portómentesen szállítok.

a szempontból lényegtelen, hogy ezek a vélemények — *Bratianu* Vintila véleményei voltak.

Megint Barbu Stirbey

S így jutottak arra a konklúzióra, hogy átmeneti és nem pártkormányra van szükség. Egy ilyen kormányt formailag az egész ország hű kifejezésének lehetne tekinteni. E kormánynak pedig limitált mandátuma volna a tárgyalások folytatására, a kölcsön és a stabilizáció megvalósítására s azután új választások lefolytatására, amelyek majd parlamentáris kormányt adnak az országnak. A kormány élére kiszemelt személyiség *Barbu Stirbey* herceg volt. A liberálisok nem csináltak volna neki nehézségeket. A nemzeti parasztpártiaknak meg kellett volna elégednie azzal, hogy a liberálisok elmentek s hogy néhány hónap múlva a választások révén Maniu jön a kormányra.

Es végül: Vintila hallani sem akar a lemondásról

Minden alaposan elő volt készítve. A részletek kidolgozva. Külföldre készülő pártvezéreket visszatartottak. Egy reggel *Duca* felkereste *Barbu Stirbey*-t, a *Calea Victoriei*-en lévő ka-talyában és tudomására hozta a történeteket. Néhány nappal később, *Balcic*-ba való elutazása előtt *Bratianu* Vintila kereste fel otthonában a herceget. Ez egy szerda este történt. Csütörtök este párisi távirat jelent a *Banque de France* alkormányzójának érkezését és közli, hogy esetleg a bankcsoportok képviselői is jönnek. Midőn *Barbu Stirbey* szombat délelőtt visszaférkezett Bukarestbe a helyzet már megváltozott: *Bratianu* Vintila hallani sem akart a lemondásról, *Duca* és *Argetoianu* pedig azt mondták, hogy szó sem volt illyesmiről.

Butorárleszállításra

határoztuk el magunkat, hogy üzemünk munkasait foglalkoztathassuk, ha tehát

olcsó és jó butor!

Bösendorfer, *Stingl*, *Wirt*, *Productivgenossenschaft* és *Hoffmann*

zongorát, pianinót,

akar vásárolni, ne sajnálja az utat *Marosvásárhelyre* és tekintse meg

Székely és Réti

butorgyár rt.

hatalmas raktárait. Hiteles egyéneknek kedvező fizetési feltételek

LITHYNIA

Paptamási ásványvíz

Gyomor-, vese-, hólyag-, epe- és csúszbántalmak legjobb orvossága. Képv. let. DACIA viztelítő-üzem, — Cluj, *Calea Regele Ferdinand*

Az

UJ KELET

51321 sz. kedvezményes biztosítási kötvényével

Wieder **Abrahám Lázár**
Falesté (jud. Bék. B. székely) lakos, a Fonciera Alt. Biztosító Társ. Clujon f. hó 10-én megtartott népoképesítési sorsoláson

n y e r t 20,000 lejt

rad és Pécska
je, továbbá a
a Kudzsir és
és Vajdahu-
vegyesvonatok

zimi

áltozik a 41 és
svonatpár, va-
arossziget kö-
5 számú gyors
41. számú gyors
ajjal 1 óra 30
ekor érkezik
almiból indul
ó órákor van
onatpár közül
Nagyváradról
s Halmiba ér-
a délután 5 51
este 10.05 óra-

tt augusztus
onatpár is fog
4239. számú
elháromkor és
ellenvonata
rákor és 10:32
Változni fog
gyesvonat ma-
indulási ideje
perckor lesz és
a.

vonaton

kisebb jelentő-
dosul a Nagy
közelkedő 418
menetrendje.
perckor indul
érkezik Szat-
irnyvonalon a
Zsibórról indul
or érkezik Zi-
Zilahról reggel
n Zsibón.

zások

riéredkü vona-
ráradról indul
15 órákor. 5.13
s 8.10 órákor
ajjal 2 órákor
7:57-kor érke-
ásik vegyes-
ál indul éjjel
lodon, míg az
l reggel 9.12-
Szombatságra
után 4.24-kor
ágról, amely-
órákor indul

nsabb
okát

hească
— Cluj
o 14-16.

unk,
st!!

i. Bul.

augusztus 16.

opera repertoáriá
r felvenni. így
arpentier Louise
eredményét
rámutatott arra
tínket be kell
zenei életbe
alkalmat a fejlőd-
tenni művésze-
akrabban utaz-
ogv ugyanakkor
fásukkal propa-
ország érdeké-
tokkal gazda-
sza.

László Ernő.

Magya

jelent
kban
dány
lei.

leget,
on bizalommal a

179L.

nyok és leányok
i táppal; 1 pár
em harisnyatartó;
tíniv; 1 kis üveg
ó (kivétel nélkül
ó egész országba,
g 21 lei. — Kuld-
következő címre:

probantilor
2. Bucuresti

93.
pek
Ugyszintén szá-
pek állandóan
ztékban
javító műhely.
át vállalom.

Antal
Maria '6

0000
Keletben

150

lejes könyvajándék a zsidó tanuló- ifjúságnak

Az Uj Kelet könyv-
osztálya a vizsgák al-
kalmából az alábbi
páratlanul olcsó zsidó
könyvcsoportokat bo-
csájta a tanulóifjúság,
szülők és tanulók ren-
delkezésére;

- I.
- Gyuri gróf: (Mesék és tör-
ténetek zsidó gyermekek
számára.
 - Kiss József: Yokli (regény).
 - Heine: A bacharachi rabbi.
Dániel könyve.
 - Zengő hárfá (zsidó verses-
könyv).
 - Kabbalisták és csodatevők.
Mivchar Schiré Amenu (hé-
ber dalok).
 - A Talmud könyvéből. (A
hagyomány gyöngyei).

Ennek a cso- portnak az ára az eddigi 310 lej helyett 160

- II.
- Kabbalisták és csodatevők.
Zengő hárfá.
 - Gorelik: Cion és a golusz.
 - Sch. Alchem: Leégett ne-
mesek.
 - Graetz Henrik élete és műkö-
dése.
 - Dr. Marton: A zsidó nemzet
Erdélyben.
 - Paneth: Utazásom a szent-
földön.
 - Palesztina utmutató.
Mivchar Schire Amenu.
Szokolov: Uj zsidó.

A 10 könyv 213 lej bolti
ár helyett 90 lejbe kerül
(csakis az összeg és 10 lej
portódij előzetes beküldése
mellett).

- III.
- Dániel könyve.
 - Gyuri gróf.
 - Zengő Hárfá.
 - Mivchar Schiré Amenu.
 - A Talmud könyve.

Ez a csoport 185 lej bolti
ár helyett 90 lejbe kerül
(csakis az összeg és 10 lej
előze es beküldése mellett.)

Magyarországon végleg rendezik az államfői hatalom kérdését

Bethlen fei akarja frissíteni kormányát

Budapest, augusztus 15. Politikai kö-
rökben elterjedt hírek szerint gróf Bethlen
István miniszterelnök, aki rendszerint
októberig szokott nyári szabadságon tar-
tozkodni, ezúttal már szeptember elején
visszatér szabadságáról Budapestre és
átveszi hivatalának vezetését. A minisz-
ter elnök ezzel az elhatározásával kap-
csolatban politikai körökben nagy furdák,
hogy a magyar kormány felújítására

is sor kerül és beszélnek arról is, aminek
a valódiságát azonban még nem lehet
ellenőrizni, hogy Bethlen egy közjogi
javaslatot készít a képviselőház ősz
ülésszáka elé terjeszteni, amelyben a
kormány az államfői hatalom végleges
rendezéséről kíván intézkedni, ami már
rég aktuális volna, amit azonban mind-
ezideig halasztottak.

Löwenstein bankár nem véletlen, hanem mérgezés áldozata lett

A parisi törvényszéki orvos szenzációs jelentése

Páris, augusztus 15. Boulognei jelen-
tések szerint Paul parisi törvényszéki
orvos Löwenstein bankár belső szerveinek
megvizsgálása után megállapította, hogy
Löwenstein nem lett öngyilkos, hanem
megmérgezték. A pontos jelentést még
nem tették közzé és így ennek a feltűnést
keltő nyilatkozatnak részletei egyelőre
hiányzanak.

Löwenstein Albert, akit már évek óta,
mint meggyilkolt Európa leggazdagabb
emberei közé soroltak, július 4-én indult
el a croydoni repülőtérrel. London mellől
végzetes utjára. A gép Dünkirchben mel-
lett szállott le, mert akkorra a pilótát a
kabin utasai értesítették arról, hogy a
dusgazdag bankár állítólag kiesett a
repülőgépből. 1300 méter magasan járt
a pilóta szerint Löwenstein bankár ma-
gánrepülőgépe, amikor az állítólagos
katasztrófa történt.

A katasztrófa mindjárt az első pill-
nathban érthetetlennek és rejtélyesnek
tűnt fel és az emberek kétkedését csak
megerősítették azok a kísérletek, amelye-
ket angol és francia újságírók végeztek

különbféle repülőgépeken, hogy menet-
közben kinyissák a gép ajtaját. A kabin
jelenvolt utasainak előadása szo-
rint Löwenstein a tolett ajtaja helyett
tévedésből a repülőgép főajtóját nyitotta
ki és így zuhant le. Löwenstein családja
természetesen mindent elkövetett, hogy
a bankár holttestét megtalálják, de csak
hetek múlva bukkant rá egy halászgőzös
a már feloszlásnak induló holttestre.

Löwensteint partraszállítása után
azonnal felhívolták miután világszerte
olyan hírek terjedtek el, hogy Löwenstein
nem véletlenül esett ki a repülőgépből és
nem is velett önkézevel véget vetének,
hanm gyilkosság áldozata lett. Az első
boncolás nem tudott semmi határozottat
megállapítani.

A második boncolás most megerősíti
azokat a minduntalan felbukkanó hír-
adásokat, hogy Löwenstein bankár nem
esett véletlen katasztrófa áldozatául és
nem is lett öngyilkos, hanem bűnös kezek
végeztek Európa egyik leggazdagabb
emberével.

* Targa Florio. 1928 április 29-én a
hegyes és kanyarodókkal teli szicíliai
Madonia-ut sikeres befutását Continen-
tál gummival érték el.

Henne B. M. W. a 324 kilométeres
utat 4 óra 58 perc és 34 másodperc
alatt tette meg. Ezzel a nap legjobb
idejét futotta ki és a Targa Florio
nyertese lett. Együttal verte a fenn-
álló távolsági rekordot.

Második «Koepen B. M. W.» lett
szintén Continentállal. A 350 kilométer-
es versenyben Geisler M. A. G. első
helyre került Continentál segítségével.
Ezek a sikerek ismét igazolják a világhí-
rű Continentál-gummik rendkívüli
kvalitását.

— Meghalt Csehszlovákia legna-
gyobb zeneszerzője. Prágából jelen-
tik: Tegnap meghalt Prágában Leó
Janacek zeneszerző, aki egészen külö-
nös karriert futott be. 1854-ben szü-
letett a morvaországi Hukvaldyban,
vagyontalan szülőktől. Apja kántorta-
nító volt s első zenei oktatását tőle
nyerte, a kis falusi templomban zsol-
tárokat énekelte és ott tanulta meg a
morva nép sajátos nyelvének igazi ér-
teelmét, amit később chorálban dolgo-
zott föl és tett világhírnévé. Brümbe
tizenegegyes korában került ahol a ré-
gi brünni kolostorban, mint alapítvá-
nyos diák tanult. Később is egész éle-
te végéig, Brünn volt az a város, ahol
kiüzdött, alkotott, tévedett és ahol soha

sem akarták teljességében elismerni.
Mert hiába avatták az egyetem disz-
doktorává hiába képviselte nemzetét a
világ legjelentősebb zenei fesztiváliá-
in: a város mindvégig csak a kántor
muzsikust látta benne. Hatvanéves
volt, amikor végre maguk a csehek is
felfedezték nagy muzsikuskat. Vala-
melyik dramaturgia a prágai nemzeti
operának arra kérte az igazgatót,
hogy Janacek 60 éves évfordulója al-
kalmából adják elő egyik régóta az
igazgatóság irattárában fekvő operá-
ját. Az operát, amit csak az öreg kom-
ponista iránti tiszteletből akarak lát-
szani egy csapásra világhírnevet
szerezett nemcsak a szerzőnek, hanem
a cseh zenének is mert Janusa című
operája, amit legfeljebb kétszeri elő-
adásra szántak, olyan sikereket ért
el, amire a cseh zenében nem volt pél-
da. Az operát minden nyelvre lefordí-
tották. A német szöveget Max Brod
fordította és a szerzőnek nyugodt, to-
vábbi alkotásokra alkalmas éveket
szerezett. Azontul egymásután kerültek
színpadra művei, amelyek közül leg-
nagyobb sikere a Capek Károly libret-
tőjára írt Makropulus dolog volt. Jana-
cek néhány nappal halála előtt nyuítot
ta be előadásra a prágai operához
Egy halottas házból című Dosztojevskij
könyvére írott operáját, amelyet
valószínűleg a szezon elején fognak
bemutatni egy, a zeneszerző emlékére
rendezendő gyászünnepség keretében.

— Ideges embereknél és lelkibete-
geknél az enyhe természetes »Ferenc
József« keserűvíz jó emésztést, tiszta
iejet és nyugodt alvást teremt. Világhí-
rű ideg orvosok véleménye alapján a
Ferenc József víz használata az agy
és a gerincvelő súlyos megbetegedé-
sével is kiválóan ajánlható. Kapható
gyógyszertárakban, drogériákban s ü-
szertárakban.

פרים דאנולאנג סם דים דאנולאנג

Zsidó imakönyve,
Machzorok מְחֹזְרִים

Gyapju és selyem-talcsék
legújtanosabban beszerezhetők Clujon
ROSENZWEIG ANTAL cégnél

— Orvosi hír. Dr. Farkas Imre, a
wieni Ortnér-klinikán speciálizált bel-
gyógyászat rendelését Renner-palotá-
ban, Wessselényi-ú és Kornis-ú sarok
megkezdte. Belgyógyászati laboratóri-
um, belgyógyászati Röntgen-diagnosz-
tika. Rendel 3-tól 5-ig.

Iskolai beíratások felsőbb rendelet-
re szeptember elseje előtt megkezdőd-
nek. Felhívjuk a szülők figyelmét, hogy
gyermeküknek harisnyát és kötöttáru
szükségletüket már most szerzzék be
Sipos-nál Cluj, Cal. Reg. Ferdinand 8.
számu üzletében, mert a később jelen-
kezők esetleg lemaradhatnak ezen is-
kola évben a Sipos cég által nyújtott
sok előnyről.

Egyeszeri próbahajszálat meg teszi, hogy a
Dr. TISCHLER-Creme
a legtekéltebb arckendő s Artalmass anyá-
gokat nem tartalmaz. 1 aptató mindenütt.

Főlekerak: **Osváth**
gyógyszertár — Târgu-Mures

— Lezajlott az Újságíróklub ping-
pong háziversenye. Tegnap fejeződtek
be az újságíróklubban a ping-pong-ver-
senyek. A nagy érdeklődéssel kefo-
tatott versenyeken Kolozsvár legjobb
ping-pong játékosai vettek részt s így
a város sportkörében nagy érdeklő-
déssel tekintettek a versenyek eredmé-
nyei iránt. Az értékes díjakért nagy szá-
mu versenyző küzdött s a többnapos
selejtező után a következő helyezések
történtek. Első dr. Biró Mátvás 22
győzelem, két vereség. Második: Fek-
ődi 20 győzelem, 4 vereség, harmad-
dik Wolf János 18 győzelem, 3 vese-
ség. Negyedik: Jeremiás Frigyes 17
győzelem, három vereség. A verseny
után a klubvezetés bankettet adott a
versenyzők tisztelőit.

Pályázat.

Az Orástei izr. hitközség a nagy-
ünnepekre keres egy jó, kelemes-
hangú előimádkozót. Fizeset megegye-
zés szerint. Utiköltség csak a meghi-
vottnak térítik meg.

Oráste, 1928 augusztus hó 10.

Stern Vilmos Goldmann Samuel
hitk. jegyző. hitk. elnök.

Az Izraelita Hitközség Iskolaszékétől
Cluj, Cal. Regele Ferdinand 54.

Nr: 169—1928.

Pályázati hirdetés

A Cluj Izraelita Hitközség Iskolaszé-
ke a szeptember havában megnyitó
ovodájánál betöltendő ovónői állásra
hirdetett pályázatát a következő módo-
sításokkal megújítja:

A pályázat 2 ovónői állásra szól és
pedig:

1. Egy okleveles ovónői állásra. Ma-
gyar vagy német oklevéllel bírók is pá-
lyázhatnak, amennyiben a román nyel-
vű vizsgát letették, vagy kötelezik ma-
gukat záros határidőn belül letenni.
2. Héber ovónői állásra. Erre az ál-
lásra perfect héberül tudók — lehető-
leg a Cernauti-i pedagógiumot végzet-
tek — pályázhatnak. Akik a román
nyelvet is perfectül beszélik, előtérben
részesülnek. Ez utóbbi tény a pályá-
zati kérvényben kifejezetten megemlí-
tendő.

Mindket állásra pályázók felkéretnek
hogy életrajzukat is feltüntetve héber és
román nyelven írott kérvényeikhez
mellékeljék végzett tanulmányaikról
szóló bizonyítványaik egyszerű máso-
latát.

Melléklendő fénykép is.

Fizetés: az állami ovónők fizetése
eddigie szolgálati éveik beszámításával.
Esetleg külön megemelés szerint.

Pályázati határidő: augusztus 25.

Az állások szeptember 20-ig elfoglal-
landók.

Cluj, augusztus 12.

Frau Lajos Dr. Spitzer József
igazgató. isksz. elnök.

Közgazdaság

Koncentrálják és üzleti alapra helyezik az állami bányákat és vasműveket

Az állami vasművek és a magánvasgyárak között is szorosabb együttműködés lesz. Három külföldi szakember dolgozik a racionalizálási terveken

(Bucaresti-Bukarest, augusztus 15. Az Uj Kelet tudósítójától). A kormány meghívására — mint megtört az elmúlt héten — két külföldi szakember érkezett Bukarestbe: Hossan német és Lasarges francia professzor-mérnökök akik megbízást kaptak, hogy az állami bányászati vállalatok különböző aktivitása között, azonkívül szorosabb összhangot teremtsenek ezek és a romániai vasipari vállalatok között. A két külföldi szakember rögtön megérkezése után meglátogatták több állam- és magánüzemet és bányát. Szó van arról, hogy amennyiben a szakértők szükségesnek találják, koncentrálni fogják az egyes bányászati vállalatokat a termelés intenzívbe tétele és minél nagyobb jövedelmezősége érdekében.

Hossan professzor, miután megtekintette a kaláni, ferfinándi, kudzsiri állami vasműveket, továbbá a Resica telepeit és a galci Pernic-gyárat, visszautazott Németországba, hogy jelentés formájában

Berlinben emelkednek a román értékpapírok. Berlinből jelentik: Lepadatu volt román pénzügyminiszter megérkezése után teljes lett a bukaresti kormány által kiküldött hármas bizottság, amely azonnal felvette a tárgyalások fonalát a német külügyminiszteriummal. Jólinformált körökben úgy tudják, hogy a tárgyalások tartamát meg fogják hosszabbítani. Ezekkel a tárgyalásokkal összefüggésben a berlini tőzsdén a háború előtti román kötvényekben igen nagy üzletet bonyolítanak le. A fokozódó kereslet hatása alatt majdnem az összes jegyzett román papírok lényeges árfolyamnyereséget értek el.

Nem kell külön engedély a vasárnap kivételéhez. Bukarestből jelentik: Hivat-

kidolgozza az üzemek nacionalizálására vonatkozó javaslatát. Ez a munka körülbelül szeptemberre lesz készen. Ugyanekkor a másik szakértő, Lasarges professzor a vajdahunyadi, sacarambi, brádi, abrudbányai, zalatnai és nagybányai állami bányászati vállalatokat látogatta meg. Lasarges szeptember elejéig Romániában marad és itt fogja jelentését elkészíteni. Mindkét racionalizálási tervet Bratianu Vinila miniszterelnök fogja általánosítani, mielőtt visszakerül külföldre utazni és az 1929. évi költségvetéssel egyidejűleg új éra fog az állami bányákban és kohóművekben életbe lépni.

A jövő héten egyébként egy harmadik külföldi szakértő is jön Romániába. Ezúttal egy angol vasúti szakember érkezik, még pedig Harry Messier bankárral, hogy folytassák a CFR helyzetének tanulmányozását a közlekedés gyökeres reorganizálása tekintetében.

közössel a június 28-án kiadott 171.320 számú rendeletre, a pénzügyminiszterium értesítette a vámhivatalokat, hogy a vasgyártmányok exportjánál nem kell többé külön távirati megkérdezést intézni Bukarestbe, még abban az esetben sem, ha a kivitelre szánt áruk már nem újak. A hivatkozott rendelet a jövőben csak az ócskavas exportjánál alkalmazandó.

Amateurok, fényképezészek!
Fényképezési cikkeit a legolcsóbban **BERNAT** papírházánál, Piața Unirii 29. sz. alatt **szerezhetik be.**

Higiénikus
„MONA“
női nadrágok
selyem gumibátiszióval
Lei 290
Praktikus, olcsó, orvosilag ajánlva
Lerakata
Rozsa Royal drogeria, Cluj, Főter 26.

Gabonaszákak, vízmentes ponyvák
spárga és kötélárak gyári lerakata
Kárpitos kellékek. Zsák és ponyvakölcsönzés
Bonkovic Iozsef, Cluj, Str. Reg. Maria 15. Telefon 9-10.

Huszezer lejes életbiztosítást ad az Uj Kelet minden előfizetőjének

Az Uj Kelet ingyenes biztosítási akciója szokatlanul nagy visszhangot keltett előfizetőink és olvasóink körében. Minthogy kiadónvatalunkhoz naponta érkeznek kérdések ingyenes biztosítási akciónk részleteire vonatkozólag, itt újból közöljük az akció feltételeit. Kívánságára minden előfizetőnk, valamint azokat, akik ujjal lépnek be előfizetőink sorába, a Fonciera Általános Biztosító Rt.-nél, Románia egyik legjobb bonitású biztosító intézeténél a sorsolási népbiztosítási osztályánál 20ezer lej erejéig biztosítjuk és pedig úgy, hogy 220 illetve 310 lej ajándékban részesül.

Ha már előfizetője az Uj Keletnek és beküldi az egynekedévi előfizetést előre úgy az Uj Kelet fizeti ki a biztosítási kötvényilletéket, valamint az első és hatodik hónapban esedékes részleteket. Annak a régi előfizetőnknek, aki egyszerre egy félévi előfizetési díjat küld be, kifizetjük kötvényilletékét, valamint első, hatodik és kilencedik hónapban esedékes díjat, vagyis a kötvényilletékek kívül három hónapon keresztül az Uj Kelet vállalja a biztosítási díjtételek befizetését.

Aki még nem előfizetője az Uj Keletnek, annak nem szabad elmulasztani a most kínálkozó alkalmat és már azonnal be kell lépjen előfizetőink sorába, mert ezzel nemcsak a legjobb erdélyi lapot szerzi meg magának, de kötelességét teljesíti családjával szemben és szerencsés esetben már néhány havi díjfizetés után is, ha a kötvényt kisorsolják, megkapja a teljes biztosított összeget.

Annál könnyebben megkötheti mindenképp ezt a biztosítást, mert új előfizetőinknek is megadjuk ezt a páratlan kedvezményt. Ha az új előfizető az egynekedévi előfizetési díjat beküldi, úgy

neki is kifizetjük kötvényilletékét, valamint az első és a hatodik hónapra esedékes díj összegét. Tehát háromszázhusz lej előfizetési díjból kétszázhusz lej a Fonciera Biztosító Társaságnak fizetünk be előfizetőnk javára és így mindössze száz lejbe kerül az Uj Kelet negyedévi előfizetése.

Az új előfizető azonban egy félévi előfizetést küld be, annak még nagyobb kedvezményt adunk, mert a kötvényilletékek kívül kifizetjük helyette az első, hatodik és kilencedik hónapokra eső díjrészleteket, vagyis összesen háromszázhusz lej és így az Uj Keletet az első negyedéven mindössze tíz lejért kapja. Senkinek sem szabad tehát elmulasztania ezt az alkalmat.

Még ma vágja ki alábbi szelvényünket, küldje be negyedévi vagy félévi előfizetési díját és nemcsak a lapot kapja meg napról napra, de teljesen ingyen, rögtön kézhez veszi kötvényét is, melyben a kötvényilleték és az első hónap díjanyugtáza van.

Ha a negyed, illetve félévi előfizetési díjat küldte be, a harmadik és hatodik hónapokban, illetve a kilencedikben nem kell pénzt küldjön a biztosító társaságnak, mert ezekben a hónapokban az Uj Kelet fizeti be Ön helyett a díjat és automatikusan, minden fizetés nélkül kapja meg a szaldórozott nyugtát róla.

Fizessen elő tehát még ma s a mellékelt szelvénytel jelentse be igényét az ajándékra.

Itt közöljük a szelvényt, melyet azoknak, akik a biztosítási kedvezményt igénybe akarják venni, be kell küldeniük és annak alapján a Foncierával felvételjük az ajánlatot, melynek fent körülírt kötelezettségei beenünket terhelnek.

Fonciera Általános Biztosító
sorsolási népbiztosítási szabályzata szerint, az Uj Kelet felhívása alapján biztosítani kívánom magamat huszezer lejre

Kelt 1928

Név

Foglalkozás

Lakhely

Pontos cím

Olvasható írást kérünk és pontos címet.

Hirdessen az Uj Keletben

Nagy szállítmány
kerti tűzijáték és lampion
érkezett. **Díjmentes felvilágosítás és árajánlat**
Schuster Emil
sport, játék, utazási kellékek üzlete

TÖZSZE

DEVIZÁK	Kolozsvár	Zürich		Páris	Bukarest	Budapest	Bécs	Prága	Newyork
		Nyitás	Zárlat						
Zürich	3175—3178	—	—	49220	3175	1103850	13655	64950	192525
Newyork	16340—16475	51950	51955	2559	16470	57333	70875	3375	—
London	80—800.0	252170	252170	12420	80050	278437	3441	16386	4855075
Paris	645—646	202970	2030	—	646	224150	2771	13193	—
Milano	363—365	2717	2717	13380	363	3002	3708	1767750	52325
Prága	488—489	153950	153920	—	489	16490	210037	—	29625
Budapest	2875—2876	906	9056	—	2876	—	12347	58825	—
Beigrád	—	91280	91280	—	290	10775	124525	5929	176
Bukarest	—	316	316	1565	—	343	43187	205750	61
Varó	—	5820	5820	—	18.5	6430	7947	37837	—
Bécs	2325—2328	732850	732850	—	2328	89250	—	47612	—
Berlin	3940—3941	12370	12371	—	3935	1365325	16893	8035	—

Száz lej árfolyama: Zürich (uto) 316, Paris 1565, Bud.pest 34750, Bécs 43225, Prága 2057

A TÖKÉLETES PATKÁNY-ÉS EGÉR-IRTÓSZER

Ratopal

Egy üveg kipisztítja házából az összes patkányokat és egereket! Kapható gyógyszerárakban és drogeriákban. Ár 115 Lei

Chemom Institut Chimic Sola-Maro

REUBENI, a zsidók fejedelme

Írta: Max Brod

S a sors ünnepeinek előestéjén már Róma közelében voltak. Castelnuovóban, rabbi Sámuel házában tartotta meg Eszter böjjét. Adár hó 15-én, purim második napján Monte Marióból tekintett le Rómára.

Lábainál feküdt a Leóváros az Angyalvárral és az óriási templomvázzal, ahol az új Péter-bazilikát építették. A folyón túl a dombok, városfalak, templomtornyok és kupolák szürke csillogással tűntek fel a meleg lélekzész, délelőtti napban, az egész pedig egy nagy, élő, lélekző lénynek látszott, melynek távoli lármája csendesen vegyült az illatos kerítés szel sültgőszébe. És az egész átöleli a Campagna mérföldekre nyúló, zöldes-szürke síksága, mely messze az alban hegyek ködös távolában vész el.

Sokáig állott ott a szár. Majd leterdelt és merev pillanata lassankint felengedett. Sírta. A nagy városnak, Rómának megpillantásakor, — „mely csapda lett számunkra, büneink miatt”. Mert mindazok a kapuk, melyeken az ima az égből száll, becsukódtak a templom pusztulásának napján. Egyedül a könyvek kapuja maradt nyitva. Így Reubeni sirva térdelt egy hegy ormon Róma előtt és kezeit fördelte. „Meddig még, óh uram, még meddig!” Emberei, kik sohasem látták még őt ilyen felindult állapotban, még Jeruzsálemben sem, tanácstalanul állottak körülötte.

Róma zsidósága még várta. Jövetelét, nap-nap után készült erre a pillanatra. A hitközség egy három tagból álló küldöttségel fogadta. A három legfőbb előjáró, az ugynevezett fattorik Obadja de Sfornoval az elhőkön üdvözölték őt. Utána József Carfahí, a tudós orvos vette át a szót, végül a pizai rabbi Dániel beszélt, aki Róma tíznegy zsidó hitközségének peres ügyeiben volt döntőbíró. Minden beszédből nagy félelem hangozott ki, félelem az elkövetkezendőkről, félelem a hitközség alacsonyabb rétegeitől, akik előre is reszkettek az idegentől és nem lesznek hajlandók eltérni az ő lekicsinylő bánásmódját. Nem mondták ki, de mindenkinek ajkán lebegett a kérdés, hogy mit akar tenni az idegen. Hogy kegyet megnyerjék, ajándékokat hoztak, többek között egy hóféhér, nemes berber pamput, pompásan megnyergelve és arany zablakkal.

Ahogy a követek közeledtek, a szár felémelkedett térdeléséből. Nem beszélt többet. Szemei csak félig voltak nyitva. Nem lehetett kitalálni, hogy megindultságát akarja-e elrejtteni, vagy pedig hideg megvetés az, ami olyan merev zérkőzöttségre kényszeríti.

A fattorik szívesen beszéltek volna vele. Tisztába kellett jönni bizonyos kérdésekkel, melyek Reubeni jöttére felmerültek és a zsidóságot vad izgalomba hozták. Valóban az elvesztett fiz törzstől hozott a szár üzenetét? Nem csak a zsidók között, hanem Róma művelt világában is elterjedtek a Velencében történt dolgok hírei. Különösen a tudós Egidio Viterbo biboros, aki a héber nyelvet jól ismerte és kedvelte, sőt egy párfogása alatt álló nyomdában, a Piazza Montenarán még a tekműdöt is újból nyomatta, kérdézősködött buzgón zsidó tanítójától a titokzatos idegentől szállongó hírek felől. Hogy tehát egy előkelő biboros is kíváncsian várta Reubeni jövetelét, az nagyban emelte a tekintélyét Róma zsidósága előtt és mérhéttelenül fokozta a kíváncsiságukat. Sokan Illés prófétát látták benne, egyesek meg egyenesen a Messiást. A világváros zsidó hitközsége biztonságban és szabadságban élt az új pápa, a nagy gondolkodó, a medici származású VII. Kelemen uralma alatt. De Róma tele volt a szerencsétlenül szétzúrt zsidóság töredékeivel, azokból a távoli országokból, amelyek Spanyolország hideg, szörnyűséges katonai uralmának növekvő árnyékában állottak és kérelhetetlen Károlynak az önkényéről függtek. Nemesek az elűzöttek és a kastélyai és aragoniai maranusok, Provence és Nápoly menekültségei is ezerszámra mutakoztak a római utcákon, két-

sébeesetten, szégyenben, szégyenletes szétzúrással; hűsorsosok segítségükre siettek ugyan, de minden segítség hiúságosan gyenge volt, mert a szerencsétlenség mindig újonnan kezdődött, minél inkább terjeszkedett Spanyolország hatalomban. A helyzet olyan volt, hogy a menekültek legjobbanabjai is csak isteni csodától reméltek már segítséget. Nagyon okos és politikuskoponyák minden esetre másképp néztek Reubeni szerepét, ők összefüggést láttak az ő római útja és a Németországból érkező hírek között, amelyek szerint egy szerzetes lefordította a bibliát német nyelvre, tehát kiragadta az egyház karraik közül, amellyel szemben egyébként is fenyegetően lépett fel. A zsidók nagyrésze jobb napok elkövetkezőinek jeleit látták ebben. És Reubeni, aki üzenetét hoz a pápának, talán ahhoz a szerzeteshez hasonló eszelekedetet végez, talán „a római egyház régi foglyaira”, a zsidókra fog kedvező indítványokat felvetni.

Az előjáró, Obadja de Sforno, kutatóan nézett a szárra. Találkozott-e íráter Martimussal, a wittenbergi passzíttával és hallotta-e az ő szabadságát, a szár durván ráfordított. Jobb lenne, ha halgatnának olyan dolgokról, amelyekhez nem értenek.

De Sforno csalhatatlanul, mint minden zsidó hitközségi előjáró, elkezdte fejtegetni a gondolatát. Reubeni egy szót sem felelt. Arca haragot, rosszalást fejezett ki. Végül megkérte a fattorikat, hogy elsősorban egyetlenegy dologról gondoskodjanak: hogy a rajongók és az átkozott maranusok hordái, amelyek akarata ellenére jöttek utána, a városon kívül maradjanak és különítsék el őket; mert ezek nagyon veszélyeztetik azt, amit el akarnak.

Az előjárók arca felvidult. Hohó, egy okos embert! Ez nem lázító! Sietve és önméltóan azt válaszolták, hogy kíváncsian kell gondoskodni a legfontosabb dolgokról, az idegentől és nem a városon kívül maradjanak és különítsék el őket; mert ezek nagyon veszélyeztetik azt, amit el akarnak.

Csak József Carfahí, az orvos intette magához és röviden azt mondta: „Te vagy Viterboi Egidiusznak, a biborosnak az udvari orvosa”. Ez igaz volt. Carfahí csak böhöngni kellett hozzá. Reubeni folytatta: „Jelents be holnap a biborosnál, Reggelig nálad fogok lakni”.

A vendég tehát már az is tisztában volt, hogy a sok római templomi hatalmasság közül melyik hajlik leginkább a zsidók felé? A fattorik csodálkozása növekedett. Talán az idegen már régóta összeköttetésben áll a biborossal, aki gyakran szokott kérdézősködni felőle? A legendáivál több dolgot is el voltak szűlvé. És még sem várta tőle senki azokat a rettenetes szavakat, melyeket a szár egész nyugodt hangon mondott, miközben felszálott fehér lovára és amelyek a követek füleiben elképesztő, szörnyű meglepetésként hangoztak. Reubeni ezt mondta:

„Bátyámnak, József királynak a nevében és Chabor királyi birodalma hetven vénének nevében eltöltök tőletek minden lázadó gondolatot uratok, a pápa ellen, kinek dicsősége növekedjék”.

Ezeket mondva, a Borgo felé ugratott szolgáló kíséretében és hirtelen eltűnt a kertfalak mögött.

A következő napon lefolyt kihallgatás után, melyet azonnal megkapott, magánál tartotta őt Egidio biboros, s kérte, hogy péntek estig maradjon nála. A népre óriási hatással volt, hogy a jámbor, mert így nevezték mindenfelé, ezt a körülményt is előre tudta. „Reggelig nálad fogok lakni” — mondta megérkezésekor József Carfahí, az orvosnak. Reggelig — és nem tovább.

A biboros házában Reubennel újból nem lehetett beszélni, sem látni nem lehetett őt. Csak annyit tudak róla, hogy böjttől — mint fontos események előtt

Fordította: dr. Hamburgné Becskti Irén

szokta — és hogy naponta egy órát beszélget a biborossal. Hogy miről folytak ezek a beszélgetések, az nem szivárgott ki, mert a tudós biborosnak nem volt tolmácsra szüksége. Mikor azonban péntek este a fattorik megjelentek Egidio kastélyában, hogy a szárt meghívják magukhoz szombatira, kitudódott, hogy ők ketten, a kardinális és vendége igen barátságos egyetértésben állanak egymással és hogy a kardinális nem szívesen engedi el a „zsidó követet”, ahogy ő nevezte. Ez a név észükbe jutálta azokat a szavakat, amelyekkel a Monte Marión elbucszott a hitközség előjáróitól. Ha eredetileg nem is szándékoztak túlságosan nagyrabecsülni őt, az a fogadtatás, amelyet az idegen a biborosnál talált, hozzájárult ahhoz, hogy még a hidegvérűek is felmelegedjenek.

A nép már rég nem kételkedett benne. A hitközség nagyrésze követte a fattorikat, elletta a kastély környékét. Mikor Reubeni az előjárónak és a biboros szolgálójának kíséretében megjelent a kapuban, tisztellettjes, várakozó nagy csend lett. Reubeni lóra szállott, a fattorik és a kastély emberei képezték a kíséretét. Nem beszéltek semmit. A néma tömeg elhalt az Angyalvár előtt a Tiberius hídján át, keresztül a keskeny de Banchi-uccán és a Juliánus-úton, ahol megakasztotta a forgalmat, míg végül az Oktávia Porticusnál megérkezett Rafael Hazaken házába, ahol a szár lakni fog. Anélkül, hogy elbucszott volna a néptömegetől, vagy csak észre is vette volna őket, belépett a házába.

Továbbra is titok maradt, hogy mi vezette Rómába. Elfogyasztotta a péntek esti vacsorát Hazaken házában, de a szokásos imákon és áldásokon kívül semmit sem mondott. Az étkezés után rögtön szobájába ment.

A nép egész éjjel a ház előtt maradt. A kíváncsiság csak fokozódott a második napon: mindnyájukon reszketés futott végig, mikor az ur haragosan elmondta a zsinagógában az életveszélyből való menekülés imáját. Az egész hitközség rázendített és az áhitatosak úgy magyarázták, hogy Reubeni herceg ebben az ünnepeles pillanatban nemesek saját meneküléséért mond köszönetet az út veszélyei után, hanem az egész nép megmentéséért, a menekülés órája az ő megérkezésével köszöntött be Rómába. Különben itt is hideg maradt, senkit sem érdemesített megcsodálására. Csak szállásadójától kért egy jobb szobát és több szolgálót, mert a saját szolgáló a biboros házában maradtak. Rafael Hazaken, aki tanulása révén jutott a megtiszteltetéshez, hogy házában láthassa a magas vendégeket, egyébként azonban nem tartozott a hitközség tehető polgárai közé, azzal meglehetősen, hogy nem rendelkezik több szolgálóval és jobb szobával. Reubeni az előjáróért küldetett. Eles hangon és egy barátságos mosoly enyhítéssel nélkül követelte, hogy szabadítsák ki eből a lakásból és adjanak neki egy egészelegesebb, kényelmesebb lakóhelyet, ahol nem kell szomszédoktól zavartatva lennie. Erre visszavitték Trazeverébe, az orvos szép villájába. A tíz fiatal fiúból álló díszőrséget, melyet tisztelgésre kirendeltek, vidám tekintettel vizsgálta: ez volt az első barátságos tekintet, amit észrevettek rajta. De a szavak, melyeket ezenközben mondott, újból talányosak és ijesztők voltak: „Róma zsidói erősek, szíveik, mint az oroszlanak szívei és harcra készek” — A tömeg izgatottsága valóságosan lázba csapott át, midőn még ezen szombat estéjén Egidio biborosnak egy hírnöke jelent meg ezzel a hírral: A pápa öszentesége vasárnap 11 órakor kihallgatáson fogadja a követet.

Fehér lován, a hitközség tizenkét előjárójának kíséretében lovagolt szár Reubeni a vatikán felé.

Az utak telve voltak férfakkal, asszonyokkal, gyermekekkel. A közelgő menet előtt szerényen kitértek az emberek; féltémet kéltőn pillantott a jámbor komoly

arca a nagy fehér turbán alól, tüzes szemekkel és napbarnított, szikkadt vonásokkal, melyekből szenvedés és fáradtság beszélt. Reubeni hosszú, fehér ferredzsát viselt a keletiek bő ujjú, selyemkötésű sához egy görbe karot, drágakövekkel kirakott tokban. A Porta San Spiritónál, a Borgo bejáratánál, a pápai város kezdetén az udvar méltóságai jöttek elébe, nyomukban a tarka csuka egyenruhát viselő svájci őrséggel. A nép berjedelme beláthatatlan messziségben lepte el a környéket. Római nemesek is csatlakoztak hozzájuk, néhány szép és előkelő kurtizánt is lehetett látni udvartartásával együtt. Mert az egész város telve volt a zsidó hírnökökkel való beszélgetéssel és nem volt olyan társasági ember, vagy olyan kíváncsi, aki távol maradt volna az emlékezetes színtélektől. Az idősebb polgárok összehasonlították Reubeni bevonulását Dzsenn herceggel. Bájácut szűllő öccse, Bizánc meghódítójának a fia sem részesült ünnepélyesebb fogadtatásban. A hasonlatot mindenesetre jó volt abbahagyni, mert Borgia pápa később éveken át tartotta bebörtönözve a török herceget és végül is megmérgeztette őt.

Valóban, volt is valami hasonlóság a 30 évvel ezelőtti lefolyt fogadtatás és a mostani között. Mindkét esetben mellőzték a fölösleges ceremóniákat, mely a vendég vallásával, amit ez esetben souverainnak ismertek el, ellentétben állott. Ezért előtte való este Viterboi Egidio biboros követe átnyújtotta a kihallgatás sorrendjéért először Reubennek a biboros palotájában ezzel kellett hivatalos állami beszédet lefolytatnia, mely aktusnál a zsidó hitközség képviselői is jelen lesznek; utána bizalmas megbeszélésre a pápa Belvedere kastélyába vezetik, ahol rajta kívül még csak a biboros lesz tolmácsként jelen.

Mikor a szár belépett, a biboros felémelkedett ohlyéből és néhány lépést elébe ment. A barátságos öreg, finom, félig aszott, okos redőcskébe szaladó arcával könnyed világiassággal üdvözölte őt. Minden, amit mondott és tett, olyan ünnepelesen és mégis vidám biztonsággal hangozott, hogy fel sem tűnt az embernek annak a rendkívülisége, hogy egyik legmagasabb egyházi, az Augustinus-reberek rendfőnöke, nyilvános ünnepelességgel fogad egy zsidót. A pillanat fontosságát azonban mindnyájan átértékelték.

Mindkét ur kísérete a fal mellett maradt. Reubeni előlépett és átnyújtott néhány okiratot, melyet a biboros nyilván olvasott már, mert most nem nézte át őket. Csak igenlőleg bólintott és leültette a szárt egy székre maga mellé, úgy, hogy mindketten egy trón menyezete alatt ültek, ahova pár lépcső vezetett fel.

Ekkor megszólalt Reubeni (és a tanácsurak, akik vele jöttek, először hallották ezt a kinyilatkoztatást): „En vagyok Dávid, a Reubeni-törzsbéli Salamon király fia, áldott legyen emléke és bányám, József, aki idősebb, mint én, ül Chabor birodalmának trónján és ő a királyja Gad és Reubeni és Memasse fél törzsének, mely harminczor tizezer emberből áll. És a király, az én bányám, valamint a tanácsosok, a hetven vén azzal bizott meg engem, hogy Rómába és a pápához jöjjenek, akinek dicsősége emelkedjen. Elérkezett a mi fillünkhoz a ti szoronszátatásotok híre, mellyel a mi közös ellenségünk, a török Szolimán háborút bennevetek, miközben Belgrádot és Rodost is kezeibe kaparintotta. És úgy értesültünk, hogy még ezen évben Magyarország ellen akarja csapatait vezetni, hajóhadát pedig Apulia ellen, Ezen rettenetes uralkodó ellen szövetezünk valóték az én bányám és uram, József.

(Folyt. köv.)

Rönköt tölgyet
vásárol, ugyszintén diót
másat is, lehetőleg 40 cm-től felefele, de 30 cm-től is. Feuerstein Kálmán fakereskedő, Cluj, C. Victoriei 61. Csak komoly tételre kérek komoly ajánlatot!

KIADÓHIVAT
Str. Ba
SZERKESZTO
Ejeli tele
ELOFIZETESI
Egész év
Félévre
Negyedév
Egy óra
XI évfolya
1928 augu
* 50

Nap
a paná
Mi már val
Az olvasó jog
nünket, ujságl
lis uborkasz
hasábjainkat
unalmas már
megismétlőd
mák ki nem a
mol be.

Mégis, az ol
kérnünk ezér
küsünk, hogy
anyaghiány m
szencziókat é
az ujságírói f
nekünk ilyen
tialomtörténet
akadt olyan
zelőthetség, a
mániái panam
külmuló, szedi
ánk számalma
iramhoz képes
mi nem szenz
a nyári anyag
nem hivatásu
szere díktálja
bizony, gyakr
delmeskedünk

Amikor a c
dos petróleu
mondtuk mag
a világekord
akkor kifullad
ennél nagyobb
namát nem is
elsődünk k
felt el a petr
óta, még jófo
ennek a hallé
még számba
pafantn egyéb
ujabb beigaz
naivalk vagy
nehézkés a n

A mi orszá
lan. Ha spor
kát értek vol
piászon, min
ithon, ugy
minden bizon
tuk volna el
De mi még
vagyunk. Pol
lágrekordjain
fel a petróle
máris itt az
az államvasu
tisztviselője
tos informác
ma méreteir
sekből kider
nak jelentős
vekvő deficit
tént, hogy n
selők hamis
azokat árult
az ezekből b
tisztviselők z
Ennek a n
digiektől elt
Kellemetlen
panamákat
el s a külfö
hozzájuk. Ez
föld fedezte
csontárgyalás
földi bankár
hogy felülv